

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ - ΕΣΥΠ**

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

7^{ης} ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΣΥΠ

ΤΕΤΑΡΤΗ 26 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2011

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ - ΕΣΥΠ

7^η ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΣΥΠ

Η 7^η συνεδρίαση της Ολομέλειας του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας (ΕΣΥΠ) πραγματοποιείται την Τετάρτη 26 Ιανουαρίου 2011 και ώρα 13.00 το μεσημέρι στην Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων των Γενικών Αρχείων του Κράτους, οδός Δάφνης 61, Ψυχικό, υπό την Προεδρία του Προέδρου του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας Καθηγητή Αλέξη Λυκουργιώτη.

Στη συνεδρίαση παρίστανται τα ακόλουθα μέλη της Ολομέλειας του ΕΣΥΠ:

1. Αλέξης Λυκουργιώτης

Πρόεδρος Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας
Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών

2. Ανδρέας Λύτρας

Πρόεδρος Συμβουλίου Ανώτατης Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης
Καθηγητής και Αντιπρύτανης Παντείου Πανεπιστημίου

3. Βαγγέλης Πολίτης - Στεργίου

Πρόεδρος Συμβουλίου Ανώτατης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης
Καθηγητής και Πρόεδρος ΤΕΙ Μεσολογίου

4. Γιάννης Καζάζης

Πρόεδρος Συμβουλίου Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Καθηγητής Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

5. Ηλίας Πλασκοβίτης

Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών
Γενικός Γραμματέας Υπουργείου Οικονομικών

6. Ευαγγελία Σοφούλη

Εκπρόσωπος Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας
Προϊσταμένη Διεύθυνσης Σχεδιασμού και Προγραμματισμού ΓΓΕΤ

7. Έλση Τσιαρπισνού

Αναπληρωματική του Γιάννου Λιβανού, εκπρόσωπος Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς
Προϊσταμένη Διεύθυνσης Κοινωνικής Συμμετοχής Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς

8. κ. Ιγνάτιος

Εκπρόσωπος Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδας
Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Δημητριάδος και Αλμυρού

9. Παύλος Καρακολτσίδης

Εκπρόσωπος της Συνόδου των Προέδρων ΤΕΙ
Καθηγητής και Πρόεδρος ΤΕΙ Θεσσαλονίκης

10. Κλήμης Ναυρίδης

Πρόεδρος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

11. Δημήτριος Ματθαίου

Πρόεδρος Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας
Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

12. Γεώργιος Μπαγάκης

Πρόεδρος Οργανισμού Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών
Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

13. Ευγενία Μπουρνόβα

Αναπληρωματική του Νικόλαου Σταυρακάκη, εκπρόσωπος του Διδακτικού Ερευνητικού
Προσωπικού (ΔΕΠ) των Πανεπιστημίων
Γραμματέας ΠΟΣΔΕΠ, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών

14. Ιωάννης Τσάκνης

Εκπρόσωπος του Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΠ) των ΤΕΙ
Καθηγητής ΤΕΙ Αθήνας

15. Ηλίας Ηλιόπουλος

Εκπρόσωπος Ανώτατης Διοίκησης Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (ΑΔΕΔΥ)
Γενικός Γραμματέας ΑΔΕΔΥ

16. Παρασκευάς Δαλιάνης

Κοινός Εκπρόσωπος Επιστημονικών Οργανώσεων Πανελλαδικής Εμβέλειας στους τομείς
των μαθηματικών, της φυσικής, της χημείας, της βιολογίας, της γεωλογίας, της πληροφορικής
και της φιλολογίας
Ένωση Πληροφορικών Ελλάδος

17. Δημήτριος Δημόπουλος

Κοινός Εκπρόσωπος Επαγγελματικών Σωματείων Αποφοίτων ΤΕΙ
Πρόεδρος της Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης Μηχανικών

18. Χρυσή Βιτσιλάκη

Αναπληρωματική της Σοφίας Γιαννακά, εκπρόσωπος ΠΑΣΟΚ
Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αιγαίου

19. Φίλιππος Τσαλίδης

Αναπληρωματικός του Άρη Σπηλιωτόπουλου, εκπρόσωπος Νέας Δημοκρατίας
Καθηγητής Πανεπιστημίου Θράκης

20. Χρήστος Γούδης

Εκπρόσωπος ΛΑΟΣ
Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών, Δ/ντής Ινστιτούτου Αστρονομίας & Αστροφυσικής
Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών

21. Ιωάννα Κοντούλη

Εκπρόσωπος Οικολόγων Πράσινων
Τοπογράφος - Μηχανικός

22. Κυριάκος Βιρβιδάκης

Εκπρόσωπος Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας (ΚΕΔΚΕ)
τ. Δήμαρχος Χανίων

23. Κωνσταντίνος Μανιάτης

Στην παρούσα συνεδρίαση εκπρόσωπος Ένωσης Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδας (ΕΝΑΕ)

Αντιπεριφερειάρχης Βορείου Τομέα Αττικής

24. Χρήστος Νάστας

Αναπληρωματικός του Ιωάννη Βαρδακαστάνη, εκπρόσωπος Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.με.Α.)

Γενικός Γραμματέας Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.με.Α.)

Από τη συνεδρίαση απουσιάζουν οι:

1. Βασίλης Κουλαϊδής

Εκπρόσωπος Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων

Γενικός Γραμματέας Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων

2. Δημοσθένης Δασκαλάκης

Εκπρόσωπος Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

Γενικός Γραμματέας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

3. Θεόδωρος Παπαθεοδώρου

Εκπρόσωπος της Συνόδου των Πρυτάνεων

Καθηγητής και Πρύτανης Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

4. Δημήτρης Πεππές

Εκπρόσωπος Ομοσπονδίας Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης (ΟΛΜΕ)

Πρόεδρος Δ.Σ. Ομοσπονδίας Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης (ΟΛΜΕ)

5. Κομνηνός Μαντάς

Εκπρόσωπος Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδας (ΔΟΕ)

Πρόεδρος Δ.Σ. Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδας (ΔΟΕ)

6. Κωνσταντίνος Παπαντωνόπουλος

Εκπρόσωπος Ομοσπονδίας Ιδιωτικών Εκπαιδευτικών Λειτουργών Ελλάδας (ΟΙΕΛΕ)

7. Μιχάλης Κουρουτός

Εκπρόσωπος Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας (ΓΣΕΕ)

Μέλος Διοίκησης ΓΣΕΕ, Γραμματέας Εκπαίδευσης ΓΣΕΕ

8. Φώτης Λίτσος

Εκπρόσωπος Πανελλήνιας Συνομοσπονδίας Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών (ΠΑΣΕΓΕΣ)

Μέλος Δ.Σ. ΠΑΣΕΓΕΣ

9. Γιάννης Κυριακού

Εκπρόσωπος του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών (ΣΕΒ)

Συντονιστής Μονάδας Αναπτυξιακών Προγραμμάτων του ΣΕΒ

10. Δρακούλης Φουντουκάκος

Εκπρόσωπος Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων

11. Έφη Καλαμαρά

Εκπρόσωπος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς

Η Ε.Φ.Ε.Ε., η Ε.Σ.Ε.Ε., η Βουλή των Εφήβων, η Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων Μαθητών Ελλάδας, το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας - το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας - το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδας - το Επιμελητήριο Εικαστικών Τεχνών Ελλάδας - η Συντονιστική Επιτροπή των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδας - ο Πανελλήνιος Ιατρικός Σύλλογος - η Ελληνική Οδοντιατρική Ομοσπονδία και ο Πανελλήνιος Φαρμακευτικός Σύλλογος που ορίζουν έναν κοινό εκπρόσωπο καθώς και το Κ.Κ.Ε. δεν όρισαν εκπροσώπους.

Στη συνεδρίαση παρίσταται ο Ειδικός Γραμματέας Ανώτατης Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων Καθηγητής κ. Βασίλης Παπάζογλου.

Αρμόδια για την τήρηση των πρακτικών η Άντζελα Σουφλή, προϊσταμένη του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας.

Η συνεδρίαση αρχίζει στις 13.00 το μεσημέρι αφού προηγουμένως ο Πρόεδρος διαπιστώνει την ύπαρξη απαρτίας.

A. ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

1. Συμπλήρωση του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας της Ολομέλειας του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας.
2. Το διοικητικό μοντέλο για την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Θέμα 1: Συμπλήρωση του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας της Ολομέλειας του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας

Ο Πρόεδρος πρότεινε ελαφρές μεταβολές στο άρθρο 9 και τη συμπλήρωση με το άρθρο 10 του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας της Ολομέλειας του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας. Διεξήχθη συζήτηση και αποφασίστηκε ομόφωνα να γίνει δεκτή η πρόταση του Προέδρου. Επίσης αποφασίστηκε ομόφωνα η σημερινή συνεδρίαση να γίνει σύμφωνα με το άρθρο 10 του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του ΕΣΥΠ.

Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας της Ολομέλειας του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας διαμορφώθηκε ως εξής:

**Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας
της Ολομέλειας του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας**

**Απόφαση της υπ' αριθ. 7 / 26 Ιανουαρίου 2011 συνεδρίασης
της Ολομέλειας του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας**

1. Η Ολομέλεια του ΕΣΥΠ συγκαλείται σε τακτική συνεδρίαση δύο (2) φορές το χρόνο, Απρίλιο και Νοέμβριο, σε ημερομηνία που καθορίζεται από τον Πρόεδρο του ΕΣΥΠ. Η Ολομέλεια συγκαλείται επίσης εκτάκτως α) ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων η οποία υποβάλλεται στον Πρόεδρο του ΕΣΥΠ και β) όταν αυτό ζητηθεί από το ½ των μελών του.
2. Η σύγκληση του Ολομέλειας του ΕΣΥΠ σε συνεδρίαση γίνεται με γραπτή πρόσκληση του Προέδρου η οποία αποστέλλεται τουλάχιστον δέκα πέντε (15) μέρες πριν από τη συνεδρίαση. Μαζί με την πρόσκληση κοινοποιείται και η ημερήσια διάταξη των προς συζήτηση θεμάτων.
Σε έκτακτες συνεδριάσεις η πρόσκληση και η γνωστοποίηση των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης αποστέλλεται τουλάχιστον πέντε (5) μέρες πριν τη συνεδρίαση και μπορεί να γίνεται και μέσω φαξ ή του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.
3. Το σήμα και η σφραγίδα του ΕΣΥΠ εγκρίνονται από την Ολομέλεια του ΕΣΥΠ.
4. Ο Πρόεδρος της Ολομέλειας κηρύσσει την έναρξη των συνεδριάσεων, διευθύνει τη συζήτηση, δίνει το λόγο σε όποιο από τα μέλη θελήσει να διατυπώσει τις απόψεις του ή να ζητήσει διευκρινίσεις.
5. Η ημερήσια διάταξη καταρτίζεται από τον Πρόεδρο του ΕΣΥΠ. Για την κατάρτιση της ημερήσιας διάταξης λαμβάνονται υπόψη οι εισηγήσεις ή οι προτάσεις των επιμέρους οργάνων του ΕΣΥΠ ή των φορέων που συμμετέχουν στην ολομέλεια του ΕΣΥΠ. Μαζί με την ημερήσια διάταξη αποστέλλονται και οι εισηγήσεις των θεμάτων που πρόκειται να συζητηθούν.
6. Η συζήτηση των θεμάτων γίνεται με τη σειρά εγγραφής στην ημερήσια διάταξη, εκτός αν ο Πρόεδρος εισηγηθεί και η Ολομέλεια εγκρίνει να προταχθεί η συζήτηση θέματος από τα εγγεγραμμένα στην ημερήσια διάταξη.
7. Μέλος του ΕΣΥΠ μπορεί να εισηγηθεί για συζήτηση θέμα που δεν περιλαμβάνεται στην ημερήσια διάταξη και να συζητηθεί ύστερα από σύμφωνη γνώμη του ½ των παρόντων μελών της Ολομέλειας.
8. Ο Πρόεδρος για τη λήψη απόφασης, θέτει σε ψηφοφορία κάθε θέμα μετά την ολοκλήρωση της συζήτησής του. Το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας, το οποίο λαμβάνεται με την πλειοψηφία των παρόντων μελών, ανακοινώνεται στην Ολομέλεια από τον Πρόεδρο.
9. Στις συνεδριάσεις της Ολομέλειας του ΕΣΥΠ τηρούνται πρακτικά, τα οποία μετά την απομαγνητοφώνηση και καθαρογραφή τους αποστέλλονται με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στα μέλη για έλεγχο. Παρατηρήσεις για τα πρακτικά πρέπει να αποσταλούν ηλεκτρονικά στον Πρόεδρο του ΕΣΥΠ ή στον αρμόδιο για την τήρηση των πρακτικών υπάλληλο του ΕΣΥΠ εντός πέντε (5) το πολύ εργάσιμων ημερών. Σε μέλη που δεν διαθέτουν ηλεκτρονικό ταχυδρομείο τα πρακτικά αποστέλλονται ταχυδρομικά και ο Πρόεδρος του

ΕΣΥΠ σε συνεργασία με τα μέλη αυτά μεριμνούν ώστε οι παρατηρήσεις τους να ληφθούν υπόψη εντός δεκαπέντε (15) το πολύ εργάσιμων ημερών. Τα κατά τον ανωτέρω τρόπο διορθωμένα πρακτικά τυπώνονται και υπογράφονται από τον Πρόεδρο και τον αρμόδιο για την τήρηση των πρακτικών υπάλληλο του ΕΣΥΠ. Αυτά τηρούνται στα γραφεία του ΕΣΥΠ. Σε περίπτωση που αποφάσεις του ΕΣΥΠ πρέπει να εκτελεστούν άμεσα, είναι δυνατόν, με τη σύμφωνη γνώμη του ΕΣΥΠ, να συντάσσεται σύντομο απόσπασμα πρακτικών την ημέρα της συνεδρίασης του ΕΣΥΠ και να υπογράφεται από τον Πρόεδρο και τον αρμόδιο για την τήρηση των πρακτικών υπάλληλο του ΕΣΥΠ.

Στα πρακτικά αναγράφονται οι απόψεις που διατυπώνει κάθε μέλος που λαμβάνει μέρος στη συζήτηση, οι εισηγήσεις των μελών, οι αποφάσεις (ομόφωνες ή κατά πλειοψηφία) και τέλος τα συμπεράσματα των συζητήσεων. Σε περίπτωση που ένα μέλος διατυπώνει εκτεταμένη εισήγηση ή άποψη, επιβάλλεται η γραπτή της κατάθεση ως απαραίτητη προϋπόθεση για να συμπεριληφθεί η εισήγηση ή άποψη αυτή στα πρακτικά. Κατόπιν, τα πρακτικά αποστέλλονται ηλεκτρονικά σε όλους τους φορείς που εκπροσωπούνται στην Ολομέλεια του ΕΣΥΠ καθώς και σε όλες τις υπηρεσίες και φορείς αρμοδιότητας του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. Τα πρακτικά επίσης δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας.

10. Σε περιπτώσεις που δεν απαιτείται η έκδοση συγκεκριμένης απόφασης, αλλά η διατύπωση γνώμης για γενικά θέματα μείζονος εκπαιδευτικής σημασίας, είναι δυνατόν με πρόταση του Προέδρου και σύμφωνη γνώμη της πλειονοψηφίας των παρόντων μελών της Συνεδρίασης, να διεξάγεται ελεύθερη συζήτηση μεταξύ των μελών, σύμφωνα με το άρθρο 4 του παρόντος κανονισμού, η οποία μαγνητοφωνείται. Μετά το πέρας της συζήτησης τα μέλη καλούνται να διατυπώσουν γραπτώς και να υπογράψουν την άποψη τους για το συζητούμενο θέμα. Με βάση τα κείμενα αυτά συντάσσεται το πρακτικό της συνεδρίασης από τον αρμόδιο για την τήρηση των πρακτικών υπάλληλο του ΕΣΥΠ. Αυτό αποστέλλεται ηλεκτρονικά σε όλα τα μέλη για τη διατύπωση τυχόν διορθώσεων στο αντίστοιχο σημείο. Παρατηρήσεις για τα πρακτικά πρέπει να αποσταλούν ηλεκτρονικά στον Πρόεδρο του ΕΣΥΠ ή στον αρμόδιο για την τήρηση των πρακτικών υπάλληλο του ΕΣΥΠ εντός πέντε (5) το πολύ εργάσιμων ημερών. Τα κατά τον ανωτέρω τρόπο διορθωμένα πρακτικά τυπώνονται και υπογράφονται από τον Πρόεδρο και τον αρμόδιο για την τήρηση των πρακτικών υπάλληλο του ΕΣΥΠ. Αυτά μαζί με το αντίστοιχο ηχητικό υλικό τηρούνται στα γραφεία του ΕΣΥΠ. Κατόπιν, τα πρακτικά αποστέλλονται ηλεκτρονικά σε όλους τους φορείς που εκπροσωπούνται στην Ολομέλεια του ΕΣΥΠ καθώς και σε όλες τις υπηρεσίες και φορείς αρμοδιότητας του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. Τα πρακτικά επίσης δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας.

Σημείωση: Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας αποφασίστηκε κατ' εφαρμογή της παραγράφου (ζ) του Άρθρου 15 παρ. 2 Ν.2817/2000: «... Οι ειδικότερες λεπτομέρειες που αφορούν τις συνεδριάσεις των οργάνων του ΕΣΥΠ και των επί μέρους Συμβουλίων του καθορίζονται στους αντίστοιχους Εσωτερικούς Κανονισμούς Λειτουργίας, οι οποίοι καταρτίζονται με αποφάσεις των αντίστοιχων Ολομελειών...». Ο Εσωτερικός Κανονισμός συμπληρώνει και τις διατάξεις του Π.Δ.127 (ΦΕΚ Α' 114/12.5.2003).

Θέμα 2: Το διοικητικό μοντέλο για την τριτοβάθμια εκπαίδευση

Στην αρχή της συζήτησης ο Πρόεδρος παρουσίασε την υπάρχουσα διοικητική δομή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και επεσήμανε τα βασικά σημεία του κειμένου του διαλόγου για τη μεταρρύθμιση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Στη συνέχεια ο Πρόεδρος έδωσε το λόγο σε όλα τα μέλη, ώστε να τοποθετηθούν επί του θέματος. Μετά την τοποθέτηση όλων των μελών, ο Πρόεδρος κατέθεσε ένα συγκεκριμένο κείμενο πρότασης. Ακολούθησε παρουσίαση από τον Ειδικό Γραμματέα Ανώτατης Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων Καθηγητή κ. Βασίλη Παπάζογλου, της δομής και οργάνωσης των ΑΕΙ στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Ακολούθησε ένα σύντομο διάλειμμα.

Στη συνέχεια διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των μελών και αποφασίστηκε ομόφωνα πριν τα μέλη να καταθέσουν τις τελικές τους απόψεις, όπως αυτές διαμορφώθηκαν από τη διεξοδική συζήτηση που προηγήθηκε, να τους σταλούν ηλεκτρονικά η τοποθέτηση του Προέδρου και η παρουσίαση του κ. Παπάζογλου και στη συνέχεια εντός 24 ωρών να στείλουν γραπτώς τις τελικές τους απόψεις.

Ακολούθως παρατίθενται η τοποθέτηση του Προέδρου, οι γραπτές τοποθετήσεις των μελών και η παρουσίαση του κ. Παπάζογλου.

Η συνεδρίαση έληξε στις 18.00 το απόγευμα της Τετάρτης 26 Ιανουαρίου 2011.

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΟΥ ΕΣΥΠ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΕΣΥΠ

ΑΝΤΖΕΛΑ ΣΟΥΦΛΗ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΑΛΕΞΗΣ ΛΥΚΟΥΡΓΙΩΤΗΣ

Κείμενα που κατέθεσαν τα μέλη της Ολομέλειας του ΕΣΥΠ μετά από τη συζήτηση κατά τη σημερινή συνεδρίαση για το δεύτερο θέμα. Παρατίθεται πρώτα η τοποθέτηση του Προέδρου, κατόπιν οι τοποθετήσεις των μελών κατά τη σειρά που έλαβαν το λόγο και τέλος η παρουσίαση του κ. Πατάζογλου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Σε ότι αφορά το «Συμβούλιο» του Ιδρύματος, θα ήθελα αρχίζοντας να διατυπώσω το ακόλουθο γενικό σχόλιο: Τη σημερινή λειτουργία των Πανεπιστημίων/ΤΕΙ καλύπτει το δίπολο «**Εποπτεία – Αυτοδιοίκηση**» με την εποπτεία να ασκείται από την κεντρική διοίκηση. Στο πλαίσιο αυτό θα θεωρούσα πολύ χρήσιμη τη λειτουργία ενός «Συμβουλίου» με αρμοδιότητες που θα αντλήσει κυρίως από την κεντρική Εποπτεία, συμβάλλοντας έτσι στην αποκέντρωση και την ευελιξία του εκπαιδευτικού μας συστήματος στο τριτοβάθμιο επίπεδο.

Στο «Συμβούλιο» θα μπορούσαν να εκχωρηθούν οι ακόλουθες αρμοδιότητες από την κεντρική εποπτεία:

α. Η έγκριση του σχεδίου ανάπτυξης και η μακροπρόθεσμη παρακολούθηση-εποπτεία της ανάπτυξης του Ιδρύματος. Αυτό περιλαμβάνει την έγκριση της προγραμματικής συμφωνίας με την Πολιτεία και την έγκριση της ευρωπαϊκής/διεθνούς στρατηγικής του Ιδρύματος.

β. Η έγκριση του προϋπολογισμού και του οικονομικού απολογισμού.

γ. Η αξιοποίηση της περιουσίας του Ιδρύματος και η ανάπτυξη πολιτικών για την προσέλκυση χρηματοδοτήσεων πέρα από την κρατική χρηματοδότηση (χορηγίες, προσφορά εκπαιδευτικών υπηρεσιών δια-βίου και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, προσφορά ερευνητικών και αναπτυξιακών υπηρεσιών προς την αυτοδιοίκηση και την παραγωγή). Αυτό συμπεριλαμβάνει και δράσεις προβολής των επιτευγμάτων του Ιδρύματος.

δ. Η έγκριση/παρακολούθηση της εφαρμογής του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας και του διοικητικού οργανογράμματος.

ε. Η έγκριση της νομιμότητας εσωτερικών λειτουργιών (π.χ. διορισμού μελών ΔΕΠ. Και άλλων κατηγοριών στελεχών) με την υποστήριξη της νομικής υπηρεσίας του Ιδρύματος.

στ. Η γενική εποπτεία της περιοδικής εξωτερικής αξιολόγησης του Ιδρύματος.

Αν αυτό συμβεί, το «Συμβούλιο» θα έχει κυρίως **εποπτικές-εγκριτικές αρμοδιότητες**, που όπως ανέφερα είχε κατά βάση η κεντρική διοίκηση. Με τη λειτουργία του μπορεί να ελπίζει κανείς σε αύξηση της ταχύτητας των εγκριτικών αποφάσεων και επομένως της διοικητικής ευελιξίας.

Η μόνη αυτοδιοικητική αρμοδιότητα του «Συμβουλίου», αν ακολουθήσουμε ευρέως εφαρμοζόμενες πρακτικές σε διάφορες χώρες, είναι η εμπλοκή του στην ανοιχτή διαδικασία εκλογής του Πρύτανη/Προέδρου ΤΕΙ στην οποία θα επανέλθω.

Η συγκρότηση ενός τέτοιου συμβουλίου θα πρέπει κατά την άποψή μου να γίνει με τρόπο που να επεκτείνει την έννοια της Αυτοδιοίκησης στην ευρύτερη κοινωνία καθιστώντας το εκπαιδευτικό μας σύστημα στο τριτοβάθμιο επίπεδο περισσότερο ανοιχτό. Επομένως θεωρώ ότι θα πρέπει να αντλεί τη νομιμοποίησή του από την Ακαδημαϊκή Κοινότητα. Στο πλαίσιο αυτό θεωρώ λογικό ένα δεκαπενταμελές όργανο με δέκα μέλη από την Ακαδημαϊκή κοινότητα και πέντε μέλη από την ευρύτερη κοινωνία και Πρόεδρο έναν από τα εξωτερικά μέλη, με τα εξωτερικά μέλη και τον Πρόεδρο να εκλέγονται από τα ακαδημαϊκά μέλη.

Αναφορικά με τον τρόπο επιλογής των μελών του «Συμβουλίου» θα θεωρούσα αρκετά λειτουργική την ακόλουθη διαδικασία. Από τα ακαδημαϊκά μέλη νομίζω ότι τα οκτώ μέλη θα μπορούσαν να είναι Καθηγητές πρώτης βαθμίδας εκλεγόμενοι από το σύνολο των μελών ΔΕΠ (ενδεχομένως με βάση κριτήρια που θα καθιέρωνε ανά Σχολή το Ίδρυμα) , ένας εκπρόσωπος των προπτυχιακών/μεταπτυχιακών φοιτητών, εκλεγόμενος από το σύνολο των προπτυχιακών/μεταπτυχιακών φοιτητών και ένας εκπρόσωπος όλων των άλλων στελεχών της κοινότητας (διοικητικών, τεχνικών, δασκάλων γλωσσών, σχεδίου, εντεταλμένων διδασκαλίας και άλλων) εκλεγόμενος από το αρμόδιο εκλεκτορικό Σώμα.

Τα εξωτερικά μέλη και ο Πρόεδρος θα μπορούσαν να επιλέγονται από τα εσωτερικά μέλη (χωρίς την υποβολή υποψηφιοτήτων) με αυξημένη πλειοψηφία δύο τρίτων ή ομοφωνία και υπό την προϋπόθεση ότι θα είχαν προταθεί από έναν ελάχιστο αριθμό εσωτερικών μελών. Βασική προϋπόθεση για να προταθεί κάποιος θα πρέπει να η καθολική του αναγνώριση στην επιστήμη, στα γράμματα, στην τέχνη, στον κριτικό στοχασμό, στην κοινωνική του δραστηριότητα ή την σημαντική προσφορά του στο κοινωνικό σύνολο από θέσεις ευθύνης, ακόμη και έξω από το πλαίσιο της πόλης που λειτουργεί το ίδρυμα. Η με κάθε τρόπο εξασφάλιση υψηλής ποιότητας εσωτερικών και εξωτερικών μελών αποτελεί όρο αναγκάιο για την μακροπρόθεσμη καταξίωση του θεσμού του «Συμβουλίου».

Σε ό,τι αφορά **τον τρόπο εκλογής του Πρύτανη/Προέδρου ΤΕΙ** επιτρέψτε μου να σκιαγραφήσω δύο εναλλακτικές διαδικασίες που και οι δύο περιλαμβάνουν εμπλοκή του «Συμβουλίου» και ανοιχτή εκλογή.

Σύμφωνα με την πρώτη το «Συμβούλιο» προκηρύσσει τη θέση του Πρύτανη/Προέδρου ΤΕΙ για Καθηγητές πρώτης βαθμίδας ελληνικών ή ξένων Πανεπιστημίων/ΤΕΙ, προσπαθεί να προσελκύσει την υποψηφιότητα σημαντικών υποψηφίων, πρωτίστως με κριτήρια επιστημονικά και προηγούμενης καταξίωσης στη διοίκηση ακαδημαϊκών μονάδων. Στη συνέχεια ορίζει εισηγητική επιτροπή η οποία εξετάζει τα προσόντα των υποψηφίων και τους κατατάσσει με αξιολογική σειρά. Ακολουθεί ακρόαση των υποψηφίων και τελικά το «Συμβούλιο» επιλέγει τον Πρύτανη/Πρόεδρο ΤΕΙ με αυξημένη πλειοψηφία δύο τρίτων. Η διαδικασία αυτή ταιριάζει περισσότερο με την αγγλοσαξονική παράδοση. Βασικό της χαρακτηριστικό θα μπορούσε να θεωρηθεί η ελαχιστοποίηση της άμεσης επιρροής των μελών της Ακαδημαϊκής Κοινότητας στις αποφάσεις του Πρύτανη/Προέδρου ΤΕΙ, ο οποίος θα μπορούσε να πάρει και πιο δύσκολες αποφάσεις, αν αυτό εξυπηρετεί το κατά γνώμη του συμφέρον του Ιδρύματος. Η διαδικασία αυτή αναδεικνύει περισσότερο την προσωπική ευθύνη του Πρύτανη/Προέδρου ΤΕΙ, ο οποίος ως εκ του τρόπου εκλογής του λογοδοτεί στο «Συμβούλιο».

Σύμφωνα με τη δεύτερη, το Συμβούλιο προκηρύσσει τη θέση του Πρύτανη/Προέδρου ΤΕΙ για Καθηγητές πρώτης βαθμίδας ελληνικών ή ξένων Πανεπιστημίων/ΤΕΙ, προσπαθεί να προσελκύσει την υποψηφιότητα σημαντικών υποψηφίων, πρωτίστως με κριτήρια επιστημονικά και προηγούμενης καταξίωσης στη διοίκηση ακαδημαϊκών μονάδων. Στη συνέχεια ορίζει εισηγητική επιτροπή η οποία εξετάζει τα προσόντα των υποψηφίων και τους κατατάσσει με αξιολογική σειρά. Ακολουθεί ακρόαση των υποψηφίων και τελικά το Συμβούλιο επιλέγει τους δύο-τρεις επικρατέστερους υποψηφίους. Ο Πρύτανης/Πρόεδρος ΤΕΙ εκλέγεται ανάμεσα σε αυτούς με καθολική ψηφοφορία των μελών ΔΕΠ. Η διαδικασία αυτή στην οποία εμπλέκονται τόσο το «Συμβούλιο» όσο και το σύνολο των μελών ΔΕΠ συνδυάζει την ανοιχτότητα , τη σταδιακή επιλογή μέσα από σώματα διαφορετικού μεγέθους που ελέγχουν τα προσόντα των υποψηφίων και τη συμμετοχή του πλέον αρμόδιου τμήματος της Ακαδημαϊκής Κοινότητας.

Επιτρέψτε μου τώρα να περάσω στο όργανο που θα μπορούσε να διοικεί το Πανεπιστήμιο. Έχοντας υιοθετήσει το «Συμβούλιο» ως όργανο άσκησης της Εποπτείας , θα πρέπει να υπάρχει και ένα όργανο άσκησης της Αυτοδιοίκησης. Σήμερα υπάρχουν δύο: μια πολυμελής Σύγκλητος και ένα ολιγομελές Πρυτανικό συμβούλιο για τα Πανεπιστήμια Αντιστοίχως στα ΤΕΙ την αυτοδιοίκηση ασκούν το Συμβούλιο του ΤΕΙ και Συνέλευση. Θεωρώ ότι η ύπαρξη τριών οργάνων θα καταστήσει αρκετά περίπλοκη την ακαδημαϊκή δομή. Γιαυτό προτείνω

την αντικατάσταση των σημερινών οργάνων αυτοδιοίκησης με μία μάλλον ολιγομελή Σύγκλητο/Συνέλευση. Για Πανεπιστήμια/ΤΕΙ που έχουν τουλάχιστον τρεις Σχολές, η Σύγκλητος/Συνέλευση θα μπορούσε να αποτελείται από: α. τον Πρύτανη/Πρόεδρο, β. Τους Κοσμήτορες/Διευθυντές Σχολών, γ. έναν εκπρόσωπο των προπτυχιακών/μεταπτυχιακών φοιτητών, δ. έναν εκπρόσωπο των άλλων στελεχών της κοινότητας (διοικητικών, τεχνικών, δασκάλων γλωσσών, σχεδίου, εντεταλμένων διδασκαλίας και άλλων) και ε. τον Γενικό γραμματέα χωρίς δικαίωμα ψήφου. Για Πανεπιστήμια/ΤΕΙ με λιγότερες από τρεις Σχολές η Σύγκλητος/Συνέλευση θα μπορούσε να αποτελείται από τις προηγούμενες κατηγορίες μελών στα οποία θα περιλαμβάνονται και Πρόεδροι/Προϊστάμενοι Τμημάτων εκ περιτροπής έτσι ώστε ο συνολικός αριθμός των μελών να φθάνει τα οκτώ. Σε κάθε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η ψήφος του Πρύτανη/Πρόεδρου ΤΕΙ. Οι εκπρόσωποι γ και δ προτείνω να εκλέγονται από τα αντίστοιχα σώματα. Για την εκλογή των Κοσμητόρων/Διευθυντών προτείνω δύο εναλλακτικές διαδικασίες *σε αντιστοιχία με τις προτεινόμενες διαδικασίες για την εκλογή του Πρύτανη/Πρόεδρου ΤΕΙ..*

Σύμφωνα με την πρώτη. Ο Πρύτανης/Πρόεδρος προκηρύσσει τη θέση του Κοσμήτορα/Διευθυντή για καθηγητές πρώτης βαθμίδας της Σχολής του ίδιου ή άλλου Πανεπιστημίου/ΤΕΙ. στη Συνέχεια συγκροτεί Επιτροπή από καθηγητές της Σχολής η οποία εξετάζει τα προσόντα των υποψηφίων και τους κατατάσσει με αξιολογική σειρά. Ακολουθεί ακρόαση των υποψηφίων από τον Πρύτανη/Πρόεδρο ο οποίος και τελικά επιλέγει με βάση την εισηγητική έκθεση και το αποτέλεσμα της ακρόασης.

Σύμφωνα με τη δεύτερη (που είναι περισσότερο συμμετοχική) Ο Πρύτανης/Πρόεδρος προκηρύσσει τη θέση του Κοσμήτορα/Διευθυντή για καθηγητές πρώτης βαθμίδας της Σχολής του ίδιου ή άλλου Πανεπιστημίου/ΤΕΙ. στη Συνέχεια συγκροτεί Επιτροπή από καθηγητές της Σχολής η οποία εξετάζει τα προσόντα των υποψηφίων και τους κατατάσσει με αξιολογική σειρά. Ακολουθεί ακρόαση των υποψηφίων από τα μέλη ΔΕΠ της Σχολής τα οποία τελικά εκλέγουν τον Κοσμήτορα/Διευθυντή της Σχολής τους με βάση την εισηγητική έκθεση και το αποτέλεσμα της ακρόασης.

Η. ΠΛΑΣΚΟΒΙΤΗΣ:

1) Το Συμβούλιο Διοίκησης κάθε ΑΕΙ θα πρέπει να έχει υπό την εποπτεία του την εκτέλεση και όχι μόνο την κατάρτιση του Προϋπολογισμού του ΑΕΙ. Ομοίως και τη λειτουργία του Ειδικού Λογαριασμού Έρευνας.

2) Κάθε ΑΕΙ θα πρέπει να δημοσιεύει Ισολογισμό-Απολογισμό ελεγμένο από ορκωτό ελεγκτή.

Χ. ΒΙΤΣΙΛΑΚΗ:

Όπως αναφέρθηκε και στην αρχική μας τοποθέτηση, διαπιστώνεται η ιστορική αναγκαιότητα ριζικής αλλαγής του συστήματος διοίκησης των ελληνικών ΑΕΙ, καθώς ο πρωτοποριακός για την εποχή του νόμος 1268 που θεσμοθετήσαμε ως κυβέρνηση, έχει κλείσει τον κύκλο του. Τόσο η ανάγκη επικαιροποίησης των δομών και λειτουργιών των ΑΕΙ στο νέο παγκοσμιοποιημένο ακαδημαϊκό περιβάλλον, όσο και οι πολλαπλές στρεβλώσεις που εδραιώθηκαν μέσω της εφαρμογής του νομοθετικού αυτού πλαισίου με κριτήρια κυρίως συντεχνιακών, πελατειακών και κομματικών σκοπιμοτήτων και πρακτικών, καθιστούν αδήριτη ανάγκη τον επαναπροσδιορισμό του.

Το Κίνημά μας, έχει ενεργά και συλλογικά συμμετάσχει στη διαβούλευση από όταν ξεκίνησε τον Ιούνιο του 2010, με την εξαγγελία των βασικών αξόνων της νέας μορφής διοίκησης των ΑΕΙ από την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας στη Σύνοδο Πρυτάνεων στο Δίον. Μέσα από πολλαπλές μορφές επικοινωνίας και διαλόγου με άτομα και φορείς ανά την Ελλάδα, έχουμε διαπιστώσει ότι η αναγκαιότητα της ριζικής αλλαγής στη διοίκηση των ΑΕΙ αποτελεί καθολική διαπίστωση, αλλά και αίτημα. Υπάρχουν βεβαίως πολλαπλές απόψεις και θέσεις για το ποιες πρέπει να είναι αυτές οι αλλαγές, και αυτές κυρίως διαφοροποιούνται

ανάλογα και με τη θέση που οι επιμέρους διαβουλευόμενοι έχουν σε σχέση με το πανεπιστήμιο και το ΤΕΙ.

Έχοντας ως στόχο την αναβάθμιση της ελληνικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, σε σχέση πάντα με τα ευρωπαϊκά και διεθνή ακαδημαϊκά πρότυπα, την ενεργοποίηση όλων των ακαδημαϊκών και κοινωνικών δυνάμεων προς όφελος της ανάπτυξης και της ευημερίας της χώρας μας, επιθυμούμε να συμμετάσχουμε στο διάλογο εντός του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας προκειμένου να συνδράμουμε στη *διαμόρφωση μιας εισήγησης προς την Πολιτεία η οποία (i) θα προωθεί τις βασικές τομές που η Κυβέρνηση εισηγείται μέσω του κειμένου διαβούλευσης, αλλά (ii) με τρόπο που θα διασφαλίζει ότι είναι εφαρμόσιμες και υλοποιήσιμες και θα αποφέρουν στα πανεπιστήμια και την κοινωνία τα μέγιστα δυνατά οφέλη το συντομότερο δυνατόν.*

Μετά από τη διεξαχθείσα συζήτηση εκτιμούμε ότι η εισήγηση του αξιότιμου κ. Προέδρου περί της συγκρότησης και λειτουργίας του Συμβουλίου Διοίκησης, καθώς και το δεύτερο, πλέον συλλογικό «σενάριο» εκλογής του Πρύτανη, πληροί τα προαναφερθέντα κριτήριά μας. Είναι μια πρόταση που αποδέχεται τις καίριες αλλαγές σχετικά με την πλήρη αναδιάρθρωση της Διοίκησης, ξεκινώντας από το Συμβούλιο και περνώντας έως και τη Σχολή, αλλά απαντά και στις ενστάσεις των κυριοτέρων θεσμικών εκπροσώπων των πανεπιστημίων, των πανεπιστημιακών και των φοιτητών/τριών περί της αυτοδιοίκησης και της δημοκρατικότητας των προτεινόμενων δομών και διαδικασιών.

Με βάση τα παραπάνω, με χαρά και ενάργεια θα συμμετέχουμε στη συνέχιση του διαλόγου για την εξειδίκευση και προώθηση της πρότασης αυτής.

Φ. ΤΣΑΛΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ευχαριστώ που μου δίνετε το λόγο. Σήμερα δεν πρόκειται να καταθέσω τις θέσεις της ΝΔ, που πιστέψτε με ότι έχει, ούτε θα κάνω αναδρομή στο παρελθόν και στις παθογένειες της ανώτατης εκπαίδευσης στη χώρα μας. Έχουν γραφεί χιλιάδες σελίδες και έχουν χυθεί πολλά κιλά μελάνης. Έχω όμως να κάνω μερικές διευκρινιστικές ερωτήσεις. Ας υποθέσουμε, πρόκειται ασφαλώς για υπόθεση εργασίας, ότι συμφωνούμε με το κείμενο διαβούλευσης στο σχήμα διοίκησης των ΑΕΙ. Εύλογα, γεννώνται τα ακόλουθα ερωτήματα:

1. Μπορείτε να προσδιορίσετε επακριβώς αυτό που αναφέρεται ότι στο Συμβούλιο θα συμμετέχουν προσωπικότητες της ευρύτερης κοινωνίας; Εννοείται της τοπικής κοινωνίας;
2. Πως επιλέγεται ο Πρόεδρος/Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου;
3. Επειδή κάποιοι εξ' ημών γνωρίζουν καλά τα Πανεπιστήμια, ας δούμε πως είναι σήμερα η κατάσταση σε ό,τι αφορά στην ύπαρξη Σχολών. Αν εξαιρέσουμε τα μεγάλα και παλιά κεντρικά Πανεπιστήμια, όπως το ΕΚΠΑ και το ΑΠΘ, αλλά και το ΕΜΠ που με απόφαση της Συγκλήτου του έχει αυτοανακηρύξει τα Τμήματά του σε Σχολές, τι γίνεται με τα υπόλοιπα; Ας πάρουμε για παράδειγμα το δικό μου Πανεπιστήμιο, το ΔΠΘ. Έχει συνολικά 20 Τμήματα και 2 Σχολές (7 Τμήματα). Άρα, σύμφωνα με το κείμενο διαβούλευσης στη Σύγκλητο θα συμμετέχουν μόνο οι 2 Κοσμήτορες. Τα υπόλοιπα Τμήματα δεν θα εκπροσωπούνται; Πως θα εκλέγονται οι Κοσμήτορες;
4. Διατηρείται ως όργανο η Κοσμητεία;
5. Το Τμήμα θα εξακολουθήσει να υπάρχει ως ακαδημαϊκή μονάδα; Θα έχει Πρόεδρο; Αν ναι, πως θα εκλέγεται ο Πρόεδρος; Αν όχι, τότε τι θα υπάρχει στις Σχολές; Ροές, Κατευθύνσεις, Προγράμματα Σπουδών (δομή ΕΑΠ);

Θα κλείσω την παρέμβασή μου και θα επανέλθω αν χρειαστεί, λέγοντας ότι το οποιοδήποτε μοντέλο υιοθετηθεί τελικά για τη διοίκηση των ΑΕΙ πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα διεθνώς κρατούντα, τη δομή της ελληνικής κοινωνίας, τη φιλοσοφία και την ιστορία των ελληνικών ΑΕΙ και, κυρίως, να είναι συμβατό με τη συνταγματικά κατοχυρωμένη αυτοδιοίκηση των ιδρυμάτων, η οποία με κάθε τρόπο πρέπει να ενισχυθεί. Για να είναι λειτουργικό όμως ένα

τέτοιο μοντέλο, τα ΑΕΙ πρέπει να αξιολογούνται, να λογοδοτούν στην κοινωνία, και, κυρίως, να επιτρέπεται στα ίδια, χωρίς κρατική παρέμβαση, η επίλυση εσωτερικών τους θεμάτων, όπως π.χ. ο αριθμός εισακτέων, μετεγγραφές, οι ισόβιοι φοιτητές κλπ. Επειδή τα περισσότερα από αυτά προβλέπονται στην ισχύουσα νομοθεσία (βλ. Ν. 3549/07, άρθρα 4,5,6,7,11), πρέπει να εφαρμοστούν με τη συναίνεση της ακαδημαϊκής κοινότητας, και να βελτιωθούν όπου αυτό απαιτείται. Πρέπει να αλλάξει η κουλτούρα και φιλοσοφία των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας, και στη συνέχεια να πειστεί και η κοινωνία ότι η ακαδημαϊκή κοινότητα μπορεί να επιλύσει τα του οίκου τους χωρίς εξωτερικές παρεμβάσεις και επιβολές.

Χ. ΓΟΥΔΗΣ:

Πιστεύουμε ότι για να έχει νόημα μια ουσιαστική παρέμβαση της Πολιτείας στην αναδιάρθρωση της Ανωτάτης Παιδείας θα πρέπει να στοχεύει στην άμεση ανάδυση, μετά από την παρέμβασή της, δύο - ή τριών ΑΕΙ τα οποία θα μπορούν να διεκδικήσουν με αξιώσεις την συμπερίληψή τους μεταξύ των διεθνώς αναγνωρισμένων ιδρυμάτων όπως αυτά αναφέρονται στους διεθνείς καταλόγους αριστείας. Κάτω από αυτό το πρίσμα θεωρούμε αναγκαίο ένα θεσμικό πλαίσιο μετατάξεως μελών ΔΕΠ, έτσι ώστε μετά από συλλογικές κρίσεις τους από διεθνείς επιτροπές (επί τη βάση ακαδημαϊκών και μόνον κριτηρίων) να υπάρξει δυνατότητα οι ικανότεροι εξ αυτών να στελεχώσουν δύο ή τρία ΑΕΙ υψηλών προδιαγραφών.

Πέραν αυτών όμως έχουμε και σαφή άποψη ως προς το τι θα πρέπει να είναι το Πανεπιστήμιο αναφορικά και με την διάπλωση χαρακτήρων στην ελληνική κοινωνία. Θεωρούμε ότι το Πανεπιστήμιο θα πρέπει να εκπέμπει την συνέχεια της ελληνικότητας, μέσα και από ένα τουλάχιστον εξαμηνιαίο μάθημα της αρχαίας ελληνικής γραμματείας, του ενδιαφέροντος του εκάστοτε Πανεπιστημιακού Τμήματος, δεδομένης της διεθνούς αναγνώρισης της συμβολής της στην γέννηση και διαμόρφωση όλων των επιστημών.

Αναφορικά με το διοικητικό μοντέλο των ΑΕΙ, είτε πρόκειται για δυαρχία (Συμβούλιο Διοίκησης - Σύγκλητος) είτε πρόκειται για καθαρά ακαδημαϊκό όργανο (Πρύτανης / Σύγκλητος) το σημαντικό είναι ο τρόπος εκλογής τους, ώστε να διασφαλίζεται η ποιότητα της συνθέσεώς τους, μακράν των τρεχουσών ψηφοθηρικών συναλλαγών.

Θεωρητικά πάντως, η ύπαρξη ενός ανεξάρτητου σώματος ελέγχου σε θέματα χρηστής διοίκησης, οικονομικής διαχείρισης, διαφάνειας, κοινωνικής λογοδοσίας αλλά και περιφρούρησης της δημόσιας περιουσίας των πανεπιστημίων και της γενικότερης ασφάλειας ανθρώπων και πραγμάτων στους πανεπιστημιακούς χώρους είναι κατ' αρχάς θετικό.

Ι. ΚΟΝΤΟΥΛΗ:

Τοποθέτηση των Οικολόγων Πράσινων επί του κειμένου διαβούλευσης του Υπουργείου για την Ανώτατη Εκπαίδευση και των προτάσεων του Προέδρου του ΕΣΥΠ

Α. Κριτική τοποθέτηση επί των προτάσεων του Υπουργείου για το μοντέλο διοίκησης
Η πρόταση του Υπουργείου για την διοίκηση των ΑΕΙ χαρακτηρίζεται από μια βαθιά καχυποψία και απαξίωση των δημοκρατικών διαδικασιών. Το υπάρχον σύστημα της αυτοδιοίκησης των ΑΕΙ μέσω άμεσα εκλεγμένων ηγεσιών (Πρυτάνεις/Πρόεδροι) θεωρείται πηγή προβλημάτων και αναποτελεσματικότητας καθώς "[στο υπάρχον σύστημα] εμφιλοχωρούν δεσμεύσεις πελατειακού χαρακτήρα" (Ε&Α, 2010: 7). Ενώ το προτεινόμενο σύστημα έμμεσης επιλογής της ηγεσίας των ΑΕΙ δίνει —σύμφωνα με την πρόταση του Υπουργείου— καλύτερα αποτελέσματα καθώς διατηρεί "σχετική ανεξαρτησία από τις μονάδες που διοικούν" (ibid.). Το δίλημμα που φαίνεται να θέτει δηλαδή το Υπουργείο είναι μεταξύ δημοκρατίας με κακοδιοίκηση από τη μια πλευρά και αποτελεσματικότητας με χρηστή διοίκηση από την άλλη.

Πρόκειται για δίλημμα που στην πραγματικότητα υπονομεύει τη ουσία της δημοκρατίας και της αυτοδιοίκησης. Άραγε το ζήτημα της δημοκρατίας μπορεί ποτέ να αποφασιστεί με κριτήρια αποτελεσματικότητας;

Το Σύνταγμα της Ελλάδας όπως είναι γνωστό, αναγνωρίζει δύο θεσμούς αυτοδιοίκησης στο πλαίσιο της οργάνωσης της διοίκησης του κράτους: την Τοπική Αυτοδιοίκηση και την Αυτοδιοίκηση των Πανεπιστημίων (και των ΤΕΙ μετά την "ανωτατοποίηση" τους). Αν το προτεινόμενο σύστημα μεταφερόταν και στον άλλο θεσμό αυτοδιοίκησης (την περιφερειακή και τοπική αυτοδιοίκηση) θα έπρεπε να προκηρύσσονται οι θέσεις Δημάρχων και Περιφερειάρχων και κάποιο σώμα "ειδικών" θα επέλεγε τον "άριστο" να μας διοικήσει!

Το υπουργείο απαντά ως εξής σε αυτό επιχείρημα: "Το ΑΕΙ, δεν μπορεί να λειτουργεί όπως άλλοι κοινωνικοί ή διοικητικοί οργανισμοί, π.χ. ένας Δήμος, όπου η διατήρηση των ισορροπιών είναι καθοριστικής σημασίας. Ο Πρύτανης/Πρόεδρος πρέπει να είναι ακαδημαϊκός ηγέτης, να έχει ισχυρές αρμοδιότητες, να αξιολογείται διαρκώς και να οδηγεί το ίδρυμα, του οποίου ηγείται, σε επιτυχίες" (ibid.).

Η απάντηση αυτή δημιουργεί όμως περισσότερα ερωτήματα από αυτά που υποτίθεται ότι απαντά: γιατί άραγε στα ΑΕΙ δεν είναι καθοριστικής σημασίας η διατήρηση ισορροπιών (όπου μάλιστα η πλειοψηφία του "πληθυσμού" είναι νέοι ηλικίας κατά μέσο όρο 20-21 ετών!) και αυτό είναι απαραίτητο σε ένα Δήμο (ή Περιφέρεια); Το κύριο πλεονέκτημα της άμεσης εκλογής ενός ηγέτη είναι άραγε η δυνατότητά του να κρατά ισορροπίες; Ή αντίστροφα, γιατί ο Δήμαρχος (ή Περιφερειάρχης) δεν πρέπει "να έχει ισχυρές αρμοδιότητες και να αξιολογείται διαρκώς" ή να μην παράγει θετικό έργο (επιτυχίες) υπέρ των πολιτών!

Επιπλέον ένας ηγέτης που έχει επιλεγεί με έμμεσο τρόπο, με τη διαμεσολάβηση δηλαδή ενός άλλου σώματος εκλεκτόρων, είναι "ισχυρότερος" από έναν απευθείας εκλεγμένο; Αυτό ασφαλώς είναι ένα καινοφανές επιχείρημα. Είναι προφανές ότι πρόκειται για αντιστροφή της πραγματικότητας. Ισχυρός ηγέτης είναι αυτός που εκλέγεται ΑΜΕΣΑ και αδιαμεσολάβητα και λογοδοτεί επίσης ΑΜΕΣΑ σε όσους τον εξέλεξαν. Έτσι ο επιλεγόμενος από το Συμβούλιο Πρύτανης, θα λογοδοτεί άμεσα στο Συμβούλιο (και όχι στην ακαδημαϊκή κοινότητα την οποία θα διοικεί). Αυτός είναι και ο λόγος άλλωστε που το Συμβούλιο θα έχει και την δυνατότητα να τον απολύσει ανά πάσα στιγμή κατά την κρίση του (ΚΔ, 2010: 11).

Η αντίληψη αυτή υπέρ της "ισχυρής ηγεσίας" (ένα άλλο όνομα του "διευθυντικού δικαιώματος";) μεταφέρεται σε όλη τη διάρθρωση των ΑΕΙ. Ξεκινώντας από τις κατώτερες βαθμίδες διοίκησης, καταργείται (σιωπηρά) ο Τομέας, περιθωριοποιείται ο ρόλος Τμήματος και εγκαθιδρύεται η Σχολή ως βασική ακαδημαϊκή μονάδα. Το κείμενο δεν διευκρινίζει ακριβώς τι ισχύει για τις διαδικασίες ανάδειξης των οργάνων αυτών, αν δηλαδή θα εξακολουθούν να εκλέγονται απευθείας από τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ και τους φοιτητές με βάση την υπάρχουσα νομοθεσία ή θα υπάρχει άλλη ρύθμιση (πχ διορισμός Κοσμήτορα/Διευθυντή και Προέδρων/Προϊσταμένων Τμημάτων από το Συμβούλιο ή τον Πρύτανη).

Η πρόταση του Υπουργείου για την διοίκηση των ΑΕΙ προβλέπει την διατήρηση της Συγκλήτου/Συνέλευσης η οποία θα ασχολείται με "όλα τα ακαδημαϊκά ζητήματα" (ΚΔ, 2010:11) τα οποία όμως μοιράζεται με τον Πρύτανη/Πρόεδρο που έχει επιλέξει το Συμβούλιο (ΚΔ, 2010:12) και ο οποίος προεδρεύει και προΐσταται των αντίστοιχων οργάνων! Αλλάζει όμως και η δομή της Συγκλήτου/Συνέλευσης καθώς δεν συμμετέχουν πλέον οι Πρόεδροι/Προϊστάμενοι των Τμημάτων καθώς και εκπρόσωποι των μελών ΔΕΠ.

Αν όμως δούμε πιο προσεκτικά τις αρμοδιότητες που περιγράφει το κείμενο διαβούλευσης για το Συμβούλιο αυτό, διαπιστώνουμε ότι ασχολείται στην πραγματικότητα με πολύ ουσιαστικά ακαδημαϊκά ζητήματα και όχι με απλά διοικητικά/οικονομικά θέματα. Εξάλλου τα όρια ανάμεσα στα απλώς διοικητικά και οικονομικά και τα ακαδημαϊκά ζητήματα σε ένα ακαδημαϊκό ίδρυμα είναι στην καλύτερη περίπτωση δυσδιάκριτα.

Έτσι οι αρμοδιότητες που ανατίθενται στο Συμβούλιο αφορούν (ΚΔ, 2010: 11):

"α. τη στρατηγική ανάπτυξης του Ιδρύματος (συνεργασίες κλπ), β. την έγκριση του προϋπολογισμού, γ. την έγκριση του προϋπολογισμού και της προγραμματικής συμφωνίας με την πολιτεία, δ. την έγκριση του απολογισμού, ε. την αξιοποίηση της περιουσίας του ιδρύματος, στ. τις διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου και την τήρηση του Εσωτερικού Κανονισμού, ζ. την έγκριση και αναθεώρηση του πλαισίου λειτουργίας (Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας, οργανόγραμμα κ.α.), η. επιλογή του

Πρύτανη/Προέδρου του ΤΕΙ και την παύση των καθηκόντων του, θ. την έγκριση της ευρωπαϊκής και διεθνούς στρατηγικής του ιδρύματος"

Είναι άραγε η στρατηγική ανάπτυξης του Ιδρύματος ένα μη ακαδημαϊκό ζήτημα και αφαιρείται από την αρμοδιότητα της Συγκλήτου; Ασφαλώς όχι. Είναι η τήρηση του Εσωτερικού Κανονισμού και οι εσωτερικοί έλεγχοι για την τήρησή τους, ένα μη ακαδημαϊκό, απλό διοικητικό ζήτημα; Τέλος η σύνταξη της προκήρυξης και η επιλογή Πρύτανη/Προέδρου είναι μη ακαδημαϊκό ζήτημα;

Όμως υπάρχουν και άλλες αρμοδιότητες διάσπαρτες στο κείμενο που δείχνει ότι ο ουσιαστικός ακαδημαϊκός και διοικητικός έλεγχος μεταβιβάζεται από την Σύγκλητο/Συνέλευση και τα Τμήματα στο Συμβούλιο. Στην Ερώτηση 17 του κειμένου Ερωτήσεων και Απαντήσεων (Ε&Α, 2010: 9) "Ποιος θα αποφασίζει και ποιος θα καθορίζει τα προγράμματα σπουδών και τις Σχολές σε κάθε Ίδρυμα;" η απάντηση είναι: "Το Συμβούλιο, με βάση τον διαθέσιμο προϋπολογισμό, θα έχει την ευθύνη να εξετάσει και να αποφασίσει (με τη γνώμη ειδικών επιτροπών και αφού λάβει υπόψη τις πιστοποιήσεις των προτεινόμενων προγραμμάτων) ποια είναι τα προγράμματα που θα τεθούν σε λειτουργία, σε ποια έκταση, για ποιο διάστημα, με πόσους φοιτητές και ποια είναι εκείνα τα οποία δεν είναι πλέον αποδοτικά." Άραγε είναι ένα μη ακαδημαϊκό θέμα ποια προγράμματα σπουδών θα λειτουργήσουν και πόσοι θα είναι οι εισακτέοι σε αυτά;

Το Συμβούλιο όμως θα έχει επιπλέον την αρμοδιότητα να προδιαγράφει ποιες θέσεις διδακτικού προσωπικού θα προκηρυχθούν (ΔΕΠ/ΕΠ) σε ποια γνωστικά αντικείμενα καθώς "το γνωστικό αντικείμενο των θέσεων που προκηρύσσονται προσδιορίζεται με βάση τις ανάγκες υλοποίησης των προγραμμάτων σπουδών" (ΚΔ, 2010: 14) τα οποία αποφασίζει το Συμβούλιο (Ε&Α, 2010: 9).

Επομένως σύμφωνα με την πρόταση του Υπουργείου έχουμε ένα Συμβούλιο που:

- α. επιλέγει (ή απολύει) με δικά του κριτήρια (καθώς έχει την ευθύνη για τη σύνταξη της προκήρυξης) τον Πρύτανη/Πρόεδρο,
- β. καθορίζει τη στρατηγική ανάπτυξης του ιδρύματος,
- γ. εγκρίνει τον προϋπολογισμό του,
- δ. εγκρίνει τον Εσωτερικό του Κανονισμό
- ε. εγκρίνει το οργανόγραμμα (διοικητική δομή, Σχολές, θέσεις ΔΕΠ/ΕΠ),
- στ. εγκρίνει τα προγράμματα σπουδών, καταργεί προγράμματα σπουδών,
- ζ. αποφασίζει τον αριθμό των εισακτέων φοιτητών
- η. αποφασίζει σε ποια γνωστικά αντικείμενα και πόσες θέσεις ΔΕΠ/ΕΠ θα προκηρυχθούν.

Ταυτόχρονα έχουμε μια Σύγκλητο/Συμβούλιο της οποίας προΐσταται ο διορισμένος από το Συμβούλιο Πρύτανης/Πρόεδρος, αποψιλωμένη από ουσιαστικές αρμοδιότητες και διατήρηση ορισμένων με την αίρεση της έγκρισης από το Συμβούλιο.

Η διαγραφόμενη δομή μοιάζει πολύ συγκεντρωτική (ειδικά αν καταργηθούν οι Τομείς και αποδυναμωθούν τα Τμήματα) σε σχέση με την υπάρχουσα, ενώ είναι αμφίβολο, ανάλογα με τον αριθμό των μελών του, αν τον ουσιαστικό ρόλο στη διοίκηση θα έχει το προτεινόμενο Συμβούλιο ή ο Πρύτανης/Πρόεδρος που θα επιλέγεται από αυτό.

Η προτεινόμενη διοικητική διάρθρωση αποτελεί μια μεταφορά του αγγλοσαξονικού συστήματος διοίκησης των πανεπιστημίων που εμφανίζεται με δύο μορφές: είτε με τη μορφή των Συμβουλίων (με μέλη με ισόβιες ή πολύ μακροχρόνιες θητείες) που στόχο έχουν τη διατήρηση της φυσιογνωμίας και της παράδοσης των ιδρυμάτων, είτε με τη μορφή (κυρίως τα τελευταία χρόνια) του "επιχειρηματικού" πανεπιστημίου όπου η ιδέα είναι τα πανεπιστήμια να προσαρμοστούν και να προσομοιάσουν με τον τρόπο λειτουργίας των επιχειρήσεων, γι' αυτό άλλωστε και η προσπάθεια να τεθούν συγκεκριμένοι μετρήσιμοι στόχοι, να υπάρχουν δείκτες απόδοσης κλπ. Η προσπάθεια μεταφοράς και βίαιης επιβολής τέτοιων δομών στα ελληνικά ΑΕΙ μάλλον θα οξύνει τα προβλήματα καθώς στην Ελλάδα δεν υπάρχει καθόλου τέτοια παράδοση ούτε στα πανεπιστήμια αλλά ούτε και στους άλλους θεσμούς της κοινωνίας των πολιτών. Πόσο εύκολα αποδεκτή θα ήταν στην Ελλάδα πχ η ισόβια ή έστω δεκαπενταετής θητεία των μελών του Συμβουλίου; Εξάλλου τα ελληνικά ΑΕΙ έχουν μια διαδρομή και ιστορία αρκετών δεκαετιών που οφείλει κανείς όταν προτείνει αλλαγές αν όχι να σεβαστεί τουλάχιστον να λάβει υπόψη του.

Β. Πρόταση των ΟΙΚΟΛΟΓΩΝ ΠΡΑΣΙΝΩΝ για το μοντέλο διοίκησης

Ιδέα της ύπαρξης ενός δεύτερου οργάνου ελέγχου με διακριτές αρμοδιότητες που να λειτουργεί στο πλαίσιο της αυτοδιοίκησης των ΑΕΙ και θα δρα εξισορροπητικά προς την μοναδική σήμερα εξουσία του Πρύτανη/Πρόεδρου και της Συγκλήτου/Συνέλευσης, έχει ενδιαφέρον ανάλογα με τον τρόπο που θα εφαρμοστεί.

Δηλαδή ένα συλλογικό όργανο, άμεσα εκλεγμένο δίπλα στον άμεσα εκλεγμένο Πρύτανη/Πρόεδρο στο οποίο θα μπορούσε να προβλεφθεί και η συμμετοχή μελών εκτός ΑΕΙ (όπου όμως η πλειοψηφία θα είναι μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας), θα μπορούσε να συμβάλει θετικά στην αντιμετώπιση προβλημάτων κακοδιοίκησης, κακοδιαχείρισης και έλλειψης διαφάνειας που δεν λείπουν δυστυχώς σήμερα.

Το όργανο αυτό θα μπορεί να παρακολουθεί την εξέλιξη του προγραμματισμού του ΑΕΙ σε ετήσια βάση συντάσσοντας αντίστοιχες εκθέσεις, να παρακολουθεί την εκτέλεση του προϋπολογισμού του ιδρύματος, να λειτουργεί ως όργανο διαμεσολάβησης για αντιμετώπιση αντιδικιών μεταξύ μελών ΔΕΠ/ΕΠ (πχ ζητήματα εκλογών, εξελίξεων κá) και προσφυγών των φοιτητών.

Η διατήρηση του υπάρχοντος μοντέλου άμεσης εκλογής της ακαδημαϊκής ηγεσίας θα μπορούσε να συνοδευτεί με αλλαγές που θα μπορούσαν να προβλεφθούν για τις εκλογικές διαδικασίες και τη σύνθεση των εκλεκτορικών σωμάτων για την εκλογή Πρύτανη, Κοσμήτορα και Προέδρου ώστε να αντιμετωπιστούν φαινόμενα συναλλαγής ή κομματικών επιρροών μετά από συζήτηση με τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας.

Γ. Γενική τοποθέτηση επί των προτάσεων του Προέδρου του ΕΣΥΠ

Οι προτάσεις του Προέδρου του ΕΣΥΠ είναι πλήρως ευθυγραμμισμένες με αυτές του κειμένου διαβούλευσης του Υπουργείου το οποίο, όχι απλώς δέχεται ως βάση διαλόγου — σε καταφανή απόσταση από τις αποφάσεις της Συνόδου των Πρυτάνεων και Προέδρων των ΑΕΙ— αλλά φαίνεται να το υιοθετεί άκριτα εξ’ ολοκλήρου. Δυστυχώς οι επιμέρους προτάσεις και γενικά το κείμενο που κατατέθηκε βρίσκεται πολύ μακριά από τις στοιχειώδεις απαιτήσεις ενός εγχειρήματος τέτοιας έκτασης που φιλοδοξεί να ανατρέψει εκ βάθρων τον τρόπο λειτουργίας της ανώτατης εκπαίδευσης στη χώρα. Αντί πρωτίστως να επιδιώκει να συζητήσει και αναλύσει κριτικά την τρέχουσα κατάσταση τα ΑΕΙ της χώρας, να στοχαστεί πάνω στο ρόλο της ανώτατης παιδείας και να προτείνει πιθανές εναλλακτικές λύσεις για τα προβλήματα και νέους δρόμους για την ανάπτυξή τους ώστε να οδηγηθεί σε αναλυτικές προτάσεις για επιμέρους ζητήματα, εξαντλείται στην λέξη προς λέξη επανάληψη των προτάσεων που έχει καταθέσει το Υπουργείο από τον Οκτώβριο του 2010 χωρίς καν την στοιχειώδη και ελλιπή τεκμηρίωση που τις συνόδευαν.

Το προτεινόμενο σύστημα είναι από διοικητικής πλευράς ένα απόλυτα ιεραρχικό σύστημα πολλαπλών βαθμίδων έμμεσης αντιπροσωπευτικότητας, με διαδοχικά φίλτρα αποκλεισμών και ισχυρή συγκέντρωση της εξουσίας σε μονοπρόσωπα όργανα (σε αντικατάσταση των υπάρχοντων δημοκρατικά εκλεγμένων συλλογικών) στα οποία μάλιστα μπορούν να συμμετέχουν αποκλειστικά διδάσκοντες της πρώτης βαθμίδας (Καθηγητές).

Είναι ένα σύστημα που βρίσκεται στον αντίποδα της παραδοσιακής δημοκρατίας που χαρακτηρίζει την ακαδημαϊκή κοινότητα, καθώς η ανάδειξη της ηγεσίας των ιδρυμάτων αντί να γίνεται με άμεσο τρόπο από τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας γίνονται κατά αντίστροφη διαδικασία από πάνω προς τα κάτω: το Συμβούλιο επιλέγει τον Πρύτανη, ο Πρύτανης τους Κοσμήτορες (ενδεχομένως αυτοί τους Προέδρους Τμημάτων;) και όλοι μαζί συγκροτούν το κατ’ ευφημισμό “όργανο άσκησης της Αυτοδιοίκησης” δηλαδή τη “νέα” “ευέλικτη” Σύγκλητο.

Οι προτεινόμενες διαδικασίες επιλογής είναι ιδιαίτερα περίπλοκες, πιθανότατα χρονοβόρες και αφήνουν σε όλα τα στάδιά τους περιθώρια για παρεμβάσεις και πιέσεις ενδιαφερόμενων ομάδων συμφερόντων. Αν μάλιστα οι πολιτικές-κομματικές παρεμβάσεις είναι πράγματι, όπως από πολλές πλευρές τονίζεται στο δημόσιο διάλογο, μια από τις παθογένειες των σημερινών διαδικασιών επιλογής της διοίκησης στα ΑΕΙ, το προτεινόμενο σύστημα αντί να κλείνει τα όποια κενά υπάρχουν, ανοίγει τις πόρτες διάπλατα για μεγαλύτερες και ακόμα πιο αδιαφανείς παρεμβάσεις.

Είναι μια πρόταση για τη διοίκηση των ΑΕΙ που αν εφαρμοστεί, θα μετατρέψει το σημερινό σύστημα άμεσων εκλογών σε ένα κλειστό αυτοαναφερόμενο και αυτοαναπαραγώμενο ολιγαρχικό σύστημα διαπλεκόμενων παραγόντων εντός και εκτός της ακαδημαϊκής κοινότητας, που επιπλέον θα αυτοαποκαλούνται «άριστοι».

Δ. Αναλυτικά επί των προτάσεων του Προέδρου του ΕΣΥΠ

Η κεντρική ιδέα των προτάσεων του Προέδρου του ΕΣΥΠ, ότι θα ήταν δυνατόν το “Συμβούλιο” που προτείνεται από το κείμενο διαλόγου του Υπουργείου, να αναλάβει τις αρμοδιότητες της κεντρικής διοίκησης (δηλαδή του Υπουργείου), θα ήταν ενδιαφέρουσα αν δεν ήταν παραπλανητική. Όλες οι αρμοδιότητες που προτείνεται να αναλάβει αυτό το “Συμβούλιο” είναι αρμοδιότητες που μέχρι τώρα ασκούνται βάσει της υπάρχουσας νομοθεσίας από την Σύγκλητο και τον Πρύτανη (Ν. 2549/2007)!

Για όσες αρμοδιότητες υπάρχει πράγματι σήμερα εμπλοκή στο τελικό στάδιο του Υπουργείου, αυτή μπορεί να μπορούσε να αρθεί και τώρα με νομοθετική ρύθμιση αν υπήρχε η σχετική βούληση από το Υπουργείο, χωρίς να πρέπει να ιδρυθεί το προτεινόμενο Συμβούλιο, που έτσι και αλλιώς θα έχει πολύ μικρότερη δημοκρατική νομιμοποίηση από τα υπάρχοντα όργανα διοίκησης. Όμως με δεδομένο ότι ο κύριος και στις πλείστες των περιπτώσεων μοναδικός χρηματοδότης των ΑΕΙ είναι το Δημόσιο, είναι παραπλανητικό να πιστεύει κανείς ότι το Δημόσιο (δια του Υπουργείου) δεν θα έχει για το ζήτημα της χρηματοδότησης πάντα τον αποφασιστικό και τελικό λόγο.

Συγκεκριμένα επί των προτάσεων του Προέδρου του ΕΣΥΠ:

1. Πρώτη αρμοδιότητα:

“α. Η έγκριση του σχεδίου ανάπτυξης και η μακροπρόθεσμη παρακολούθηση-εποπτεία της ανάπτυξης του Ιδρύματος. Αυτό περιλαμβάνει την έγκριση της προγραμματικής συμφωνίας με την Πολιτεία και την έγκριση της ευρωπαϊκής /διεθνούς στρατηγικής του Ιδρύματος.”

Η αρμοδιότητα αυτή είναι στην ουσία ο *τετραετής προγραμματισμός* που με βάση το άρθρο 5 §1 του Ν. 3549/2007 ανήκει στη Σύγκλητο/Συνέλευση και τις Γενικές Συνελεύσεις των Τμημάτων. Όπως αναφέρει το σχετικό άρθρο “Κάθε Α.Ε.Ι., στο πλαίσιο του στρατηγικού σχεδιασμού του για την επίτευξη της αποστολής και των ειδικότερων στόχων του, συντάσσει τετραετές ακαδημαϊκό-αναπτυξιακό πρόγραμμα...το πρόγραμμα συντάσσεται από τη Σύγκλητο κάθε Πανεπιστημίου ή τη Συνέλευση κάθε ΤΕΙ μετά από γνώμη των Γενικών Συνελεύσεων των Τμημάτων”.

Το τετραετές ακαδημαϊκό-αναπτυξιακό πρόγραμμα αναφέρεται και στη *διεθνή στρατηγική του ιδρύματος* σύμφωνα με την §2 εδαφ ε’ του ίδιου άρθρου:

“Τα τετραετή αναπτυξιακά προγράμματα αναφέρονται τουλάχιστον στα ακόλουθα θέματα: Στο συντονισμό των ακαδημαϊκών, εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων του Α.Ε.Ι. με τις αντίστοιχες εξελίξεις σε Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής και ιδιαίτερα με τις εξελίξεις και τις προοπτικές στον ακαδημαϊκό χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.”

2. Δεύτερη αρμοδιότητα

“β. Η έγκριση του προϋπολογισμού και του οικονομικού απολογισμού”

Η αρμοδιότητα αυτή με βάση το άρθρο 5 §1 και άρθρο 8 §5 του Ν. 3549/2007 ανήκει επίσης στη Σύγκλητο/Συνέλευση που εγκρίνουν τον προϋπολογισμό και τον απολογισμό. Ο απολογισμός υποβάλλεται για τελική έγκριση και στο Υπουργείο. Η πρόταση δηλαδή είναι να καταργηθεί το τελικό στάδιο;

3. Τρίτη αρμοδιότητα

“γ. Η αξιοποίηση της περιουσίας του Ιδρύματος και η ανάπτυξη πολιτικών για την προσέλκυση χρηματοδοτήσεων πέρα από την κρατική χρηματοδότηση (χορηγίες, προσφορά εκπαιδευτικών υπηρεσιών δια-βίου και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης,, προσφορά ερευνητικών και αναπτυξιακών υπηρεσιών προς την αυτοδιοίκηση και την παραγωγή). Αυτό συμπεριλαμβάνει και δράσεις προβολής των επιτευγμάτων του Ιδρύματος.”

Αυτό ήδη το κάνουν με διάφορους τρόπους τα Πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ και είναι αρμοδιότητα τόσο των Συγκλήτων όσο και του Πρύτανη. Στα περισσότερα ΑΕΙ υπάρχουν αρμόδιες επιτροπές αξιοποίησης της περιουσίας των Ιδρυμάτων ενώ και οι υπάρχουσες

Επιτροπές Ερευνών μπορούν οργανώσουν την ερευνητική πολιτική των ιδρυμάτων.

4. Τέταρτη αρμοδιότητα

“δ. Η έγκριση/παρακολούθηση της εφαρμογής του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας και του διοικητικού οργανογράμματος.”

Με βάση το άρθρο 4 §1 του Ν. 3549/2007 ανήκει στα ΑΕΙ (δηλαδή τη Σύγκλητο) που παίρνει τη μορφή Προεδρικού Διατάγματος που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Παιδείας. Τα περισσότερα ΑΕΙ έχουν ήδη εγκεκριμένους με ΠΔ εσωτερικούς κανονισμούς.

5. Πέμπτη αρμοδιότητα

“ε. Η έγκριση της νομιμότητας εσωτερικών λειτουργιών (π.χ. διορισμού μελών ΔΕΠ. Και άλλων κατηγοριών στελεχών) με την υποστήριξη της νομικής υπηρεσίας του Ιδρύματος.”

Η αρμοδιότητα αυτή έχει μεταφερθεί ήδη στα ΑΕΙ (Πρύτανης) με βάση το άρθρο 25 §1 του Ν. 3549/2007. Ο Υπουργός έχει αρμοδιότητα (βάσει του ίδιου άρθρου) για άσκηση ελέγχου νομιμότητας κατόπιν προσφυγής ή αυτεπάγγελτα κατά περίπτωση. Το Υπουργείο δηλαδή ενεργεί ως ένας δευτεροβάθμιος έλεγχος κατά περίπτωση μόνο. Η πρόταση είναι να καταργηθεί ο δευτεροβάθμιος έλεγχος;

6. Έκτη αρμοδιότητα

“στ. Η γενική εποπτεία της περιοδικής εξωτερικής αξιολόγησης του Ιδρύματος.”

Η εξωτερική αξιολόγηση είναι αρμοδιότητα της ΑΔΙΠ. Θα αφαιρεθεί αυτή η αρμοδιότητα από την ΑΔΙΠ και θα την έχει κάθε Συμβούλιο; Είναι τελείως αντιφατικό το Συμβούλιο να κάνει την εξωτερική αξιολόγηση του ΑΕΙ που εποπτεύει!! Θα ήταν οπισθοχώρηση από όσα ισχύουν σήμερα και δεν θα είναι βεβαίως εξωτερική αλλά απλώς εσωτερική αξιολόγηση.

Επομένως η καταληκτική διαπίστωση ότι *“αν αυτό συμβεί, το «Συμβούλιο» θα έχει κυρίως εποπτικές-εγκριτικές αρμοδιότητες, που όπως ανέφερα είχε κατά βάση η κεντρική διοίκηση”* είναι απολύτως παραπλανητική. Από τις έξι (6) προτεινόμενες αρμοδιότητες, οι πέντε (5) ανήκουν ήδη στη Σύγκλητο και στον Πρύτανη (με εμπλοκή του Υπουργείου) ενώ η έκτη ανήκει σε άλλο αρμόδιο, ανεξάρτητο από το Υπουργείο, όργανο αξιολόγησης (ΑΔΙΠ).

Η πρόταση αυτή επομένως αφαιρεί κρίσιμες αρμοδιότητες που είναι στον πυρήνα της αυτοδιοίκησης ενός ΑΕΙ που είναι η δυνατότητα του να προγραμματίζει τον τρόπο που θα αναπτυχθεί, να εκλέγει τα μέλη του ερευνητικού και εκπαιδευτικού προσωπικού, να καθορίζει τον τρόπο εσωτερικής λειτουργίας, να αναπτύσσει ερευνητικές και άλλες συνεργασίες στη Ελλάδα και στο εξωτερικό. Η αφαίρεση της αρμοδιότητας εκλογής Πρύτανη από τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας είναι το κορυφαίο, αλλά όχι το μόνο, πλήγμα στην αυτοδιοίκηση των ΑΕΙ.

Η ιδέα ότι ένα τέτοιο Συμβούλιο οφείλει να “επεκτείνει την έννοια της Αυτοδιοίκησης στην ευρύτερη κοινωνία” είναι αντιφατική. Οι θεσμοί αυτοδιοίκησης για να είναι πράγματι αυτοδιοικούμενοι δεν πρέπει να εξαρτώνται για τη λειτουργία και τη συγκρότησή τους από εξωτερικές σε αυτούς διαδικασίες, πρόσωπα ή θεσμούς.

Αν προσπαθήσουμε υποθετικά να εφαρμόσουμε το προτεινόμενο σχήμα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, τον άλλο θεσμό αυτοδιοίκησης που υπάρχει στην ελληνική συνταγματική τάξη, το αποτέλεσμα είναι προφανώς απαράδεκτο. Πως θα φαινόταν για παράδειγμα ένα *Δημοτικό Συμβούλιο* αποτελούμενο κατά τα 2/3 από εκλεγμένους συμβούλους, οι οποίοι θα επέλεγαν στη συνέχεια το υπόλοιπο 1/3 των μελών του από πρόσωπα που θα έχουν “..καθολική αναγνώριση στην επιστήμη, στα γράμματα, στην τέχνη, στον κριτικό στοχασμό, στην κοινωνική δραστηριότητα ή σημαντική προσφορά στο κοινωνικό σύνολο από θέσεις ευθύνης”, τα οποία μάλιστα *θα μπορούν να μην είναι καν κάτοικοι της πόλης την οποία καλούνται να διοικήσουν!* Στη συνέχεια μάλιστα από αυτό το 1/3 των *εξωτερικών μελών υποχρεωτικά* θα εκλέγεται και ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου! Αυτό το Δημοτικό Συμβούλιο θα κάνει στη συνέχεια ένα διεθνή διαγωνισμό για την θέση του Δημάρχου με προδιαγραφές που το ίδιο αποφασίζει. Στη συνέχεια και με βάση τα βιογραφικά που θα κατατεθούν θα επιλέξει το ίδιο τον καλύτερο/η για Δήμαρχο της πόλης ή (σύμφωνα με την “δημοκρατική” εκδοχή της πρότασης του Προέδρου του ΕΣΥΠ) θα διαλέξει τους δύο-τρεις κατά τη γνώμη του Συμβουλίου επικρατέστερους και θα ζητήσει από τους δημότες της πόλης να ψηφίσουν όποιον θεωρούν καλύτερο!

Η ιδέα αυτή μετατρέπει την έννοια της ακαδημαϊκής αυτοδιοίκησης και της δημοκρατίας σε

κενό γράμμα. Θυμίζει περισσότερο τη λειτουργία μιας μεγάλης Ανώνυμης Εταιρίας της οποίας το Διοικητικό Συμβούλιο επιλέγει τον Διευθύνοντα Σύμβουλό της (ή Chief Executive Officer - CEO για να είμαστε πιο κοντά στο πνεύμα των προτάσεων), στον οποίο αναθέτει στη συνέχεια την καθημερινή διοίκηση της εταιρίας με βάση συγκεκριμένους στόχους αύξησης της κερδοφορίας, μεριδίων αγοράς κλπ. Ο CEO στη συνέχεια έχει την ευθύνη να επιλέξει τους άμεσους συνεργάτες του (Κοσμήτορες, ίσως και Προέδρους Τμημάτων για τους οποίους ούτε το κείμενο διαβούλευσης αλλά ούτε και ο Πρόεδρος του ΕΣΥΠ κάνει κάποια αναφορά) με τους οποίους ασκεί στη συνέχεια την καθημερινή διοίκηση. Οι προτάσεις που υπάρχουν στο κείμενο που διένειμε ο Πρόεδρος του ΕΣΥΠ στην 7η Συνεδρίαση του, δεν προσθέτουν (ούτε αφαιρούν) απολύτως τίποτα στις υπάρχουσες προτάσεις του Υπουργείου στις οποίες αναφερόμαστε αναλυτικά στη συνέχεια.
Αθήνα 28.01.2011

Αναφορές

Υπουργείο Παιδείας διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (2010) [ΚΔ] *Κείμενο διαβούλευσης για την έναρξη διαλόγου. Εθνική Στρατηγική για την Ανώτατη Εκπαίδευση, το Δημόσιο Πανεπιστήμιο, το Δημόσιο Τεχνολογικό Ίδρυμα*, http://www.opengov.gr/ypepth/wpcontent/uploads/downloads/2010/11/keimeno_triton_athmia_ekpaidefsi.pdf

Υπουργείο Παιδείας διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (2010) [Ε&Α] *Ερωτήσεις & Απαντήσεις στο κείμενο διαβούλευσης για τις αλλαγές στην Ανώτατη Εκπαίδευση*, http://www.opengov.gr/ypepth/wpcontent/uploads/downloads/2010/12/faq_anotati_e_d.pdf

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επιθυμώ να διατυπώσω μίαν απάντηση στα σχόλια της κ Κοντούλη για την τοποθέτησή μου στο ΕΣΥΠ, τα οποία εστάλησαν μετά την 7^η Συνεδρίαση σύμφωνα με την διαδικασία που συμφωνήθηκε.

1. Είναι πολύ χρήσιμο το ότι η κ Κοντούλη σχολίασε λεπτομερώς τις απόψεις μου, έστω και αν η κριτική που διατυπώνει γίνεται με εξαιρετικά αυστηρό ύφος.

2. Επειδή η κριτική αυτή δεν διατυπώθηκε στο δεύτερο μέρος της Συνεδρίασης, μετά την ανάγνωση της προτάσεών μου, φαντάζομαι λόγω ελλείψεως χρόνου πρωτίστως για την άνετη μελέτη των προτάσεών μου από την κ Κοντούλη, έλαβα γνώση των σχολίων της μετά την αποστολή τους στο ΕΣΥΠ. Επομένως είμαι υποχρεωμένος να διατυπώσω την απάντησή μου μόνο γραπτώς και όχι στο πλαίσιο ενός «προφορικού –ζωντανού» Διαλόγου κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης, όπως θα ήθελα. Έστω όμως και έτσι θα έχω την ευκαιρία να καλύψω κάποια κενά τα οποία επεσήμανε η κ Κοντούλη.

3. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το θέμα που συζητούμε «Το διοικητικό μοντέλο για την τριτοβάθμια εκπαίδευση» τίθεται στο «κείμενο διαβούλευσης». Το κείμενο αυτό θέτει βασικά ερωτήματα. Είναι προφανές η όποια τοποθέτηση εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από εάν συμφωνεί κανείς με τη γενική κατεύθυνση που υποβάλλει το κείμενο σε αυτό στο συγκεκριμένο θέμα. Από τις προτάσεις μας προκύπτει ότι εγώ συμφωνώ ενώ η κ. Κοντούλη διαφωνεί. Θεωρώ και τις δύο στάσεις νόμιμες και δεν νομίζω ότι κάποια από αυτές θα πρέπει να ενοχοποιείται, έστω και έμμεσα, στο πλαίσιο ενός ανοιχτού διαλόγου.

4. Ορθά επισημαίνεται από την κ Κοντούλη(Γ, πρώτη παράγραφος) ότι η διατύπωση των συγκεκριμένων προτάσεών μου δεν προέκυψε μετά από κριτική ανάλυση της τρέχουσας κατάστασης και στοχασμού πάνω στο ρόλο των Ιδρυμάτων. Η επιλογή μου αυτή έγινε διότι δεν ήθελα να αναλωθώ σε γενικού χαρακτήρα συζητήσεις για την κατάσταση στην ανώτατη εκπαίδευση, κάτι που νομίζω συμβαίνει αρκετά συχνά, αλλά να συμβάλλω με τρόπο

συγκεκριμένο στη διατύπωση λύσεων για τα θέματα που τίθενται. Η «λειτουργική-πρακτική» προσέγγιση, αντί της «θεωρητικής-γενικής» με εκφράζει πολύ περισσότερο.

5. Η κ Κοντούλη χαρακτηρίζει το προτεινόμενο από εμένα διοικητικό μοντέλο «ιεραρχικό» καθώς η ανάδειξη της ηγεσίας των ιδρυμάτων από πάνω προς τα κάτω. Θεωρεί ότι «Είναι μια πρόταση για τη διοίκηση των ΑΕΙ που αν εφαρμοστεί, θα μετατρέψει το σημερινό σύστημα άμεσων εκλογών σε ένα κλειστό αυτοαναφερόμενο και αυτοαναπαραγώμενο ολιγαρχικό σύστημα διαπλεκόμενων παραγόντων εντός και εκτός της ακαδημαϊκής κοινότητας, που επιπλέον θα αυτοαποκαλούνται αυτάρεσκα “άριστοι”». Ας μου επιτραπεί καταρχήν να παρατηρήσω ότι παρόμοια διοικητικά μοντέλα έχουν εφαρμοστεί σε χώρες με αναπτυγμένους εκπαιδευτικούς θεσμούς και ιδρύματα που λειτουργούν αποτελεσματικά, χωρίς να συμβαίνουν αυτά τα οποία υπαινίσσεται η κ Κοντούλη. Ας μου επιτραπεί επίσης να επισημάνω ότι στο σκέλος των προτάσεων της (Β τελευταία παράγραφος) δεν αναφέρεται κάτι πιο συγκεκριμένο αλλά απλώς επισημαίνεται ότι «Η διατήρηση του υπάρχοντος μοντέλου άμεσης εκλογής της ακαδημαϊκής ηγεσίας θα μπορούσε να συνοδευτεί με αλλαγές που θα μπορούσαν να προβλεφθούν για τις εκλογικές διαδικασίες και τη σύνθεση των εκλεκτορικών σωμάτων για την εκλογή Πρύτανη, Κοσμήτορα και Προέδρου ώστε να αντιμετωπιστούν φαινόμενα συναλλαγής ή κομματικών επιρροών μετά από συζήτηση με τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας.».

Υποστηρίζω ότι το προτεινόμενο από εμένα μοντέλο δεν είναι ιεραρχικό καθώς το ανώτατο συλλογικό όργανο (το ακαδημαϊκό τμήμα του που έχει και την πλειοψηφία) αντλεί τη νομιμοποίηση του άμεσα από το σύνολο των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας κατά τρόπο που ο κάθε φορέας να εκλέγει τους εκπροσώπους του. Ο προτεινόμενος τρόπος και τα κριτήρια επιλογής των εξωτερικών μελών (αυξημένη πλειοψηφία δύο τρίτων ή ομοφωνία, πρόταση από έναν ελάχιστο αριθμό εσωτερικών μελών, καθολική αναγνώριση στην επιστήμη, στα γράμματα, στην τέχνη, στον κριτικό στοχασμό, στην κοινωνική του δραστηριότητα ή σημαντική προσφορά στο κοινωνικό σύνολο από θέσεις ευθύνης, ακόμη και έξω από το πλαίσιο της πόλης που λειτουργεί το ίδρυμα.) θα μπορούσε κατά την άποψη μου να αποτρέψει τις παρενέργειες τις οποίες αναφέρει η κ. Κοντούλη και όλοι μας προφανώς δεν θα θέλαμε να συμβούν.

Επίσης δεν θα θεωρούσα ιεραρχική τουλάχιστον τη συμμετοχική συνιστώσα των προτάσεων μου για την εκλογή των μονοπρόσωπων οργάνων καθώς τον τελικό λόγο θα έχουν τα μέλη ΔΕΠ. Κατά τη γνώμη μου ή διαδικασία αυτή συνδυάζει την ανοιχτότητα, τη σταδιακή επιλογή μέσα από σώματα διαφορετικού μεγέθους που ελέγχουν τα προσόντα των υποψηφίων (αξιοκρατική συνιστώσα) και τη συμμετοχή του πλέον αρμόδιου τμήματος της Ακαδημαϊκής Κοινότητας, δηλαδή των μελών ΔΕΠ (συμμετοχική συνιστώσα).

6. Η κ Κοντούλη χαρακτηρίζει ως ενδιαφέρουσα αλλά παραπλανητική την πρότασή μου το «Συμβούλιο» να αναλάβει τις εποπτικές –εγκριτικές αρμοδιότητες της κεντρικής Διοίκησης (Δ), διότι «όλες οι αρμοδιότητες που προτείνεται να αναλάβει αυτό το “Συμβούλιο” είναι αρμοδιότητες που μέχρι τώρα ασκούνται βάσει της υπάρχουσας νομοθεσίας από την Σύγκλητο και τον Πρύτανη (Ν. 2549/2007)!». Η κ Κοντούλη ωστόσο αναφέρει ότι «Από τις έξι (6) προτεινόμενες αρμοδιότητες, οι πέντε (5) ανήκουν ήδη στη Σύγκλητο και στον Πρύτανη (με εμπλοκή του Υπουργείου, η υπογράμμιση δική μου), ενώ η έκτη ανήκει σε άλλο αρμόδιο, ανεξάρτητο από το Υπουργείο, όργανο αξιολόγησης (ΑΔΙΠ)». Η πρότασή μου επιδιώκει απλώς τη μεταφορά του **«εποπτικού –εγκριτικού σκέλους των αρμοδιοτήτων αυτών»** από την κεντρική διοίκηση στο Συμβούλιο, ασφαλώς μέσα στο πλαίσιο της οικονομικής συμμετοχής που αποφασίζει Πολιτεία, και όχι την διαμόρφωσή τους, **που πρέπει ασφαλώς να ολοκληρώνεται-αποφασίζεται στη Σύγκλητο**. Επιδιώκει δηλαδή την μη εμπλοκή του Υπουργείου στην τελική έγκριση. Σε ό,τι αφορά την **εξωτερική** αξιολόγηση αυτή θεωρώ ότι εμπίπτει στις αρμοδιότητες της εποπτείας και όχι της αυτοδιοίκησης και γιαυτό προτείνω την εποπτεία της από το Συμβούλιο σε συνεργασία ασφαλώς με την ΑΔΙΠ.

K. MANIATHΣ:

1. Τα θέματα της Παιδείας είναι κατεξοχήν πολιτικά και ιδεολογικά ζητήματα. Η Παιδεία αποτελεί δημόσιο - κοινωνικό αγαθό και αναφαίρετο δικαίωμα κάθε ανθρώπου. Η Πολιτεία οφείλει να παρέχει δωρεάν και υψηλής ποιότητας εκπαίδευση σε όλα τα μέλη της κοινωνίας με στόχο την αξιοποίηση όλων των πνευματικών ικανοτήτων τους. Η Εκπαίδευση, ως δημόσιο αγαθό και όχι εμπόρευμα, δεν μπορεί να αποτελεί αντικείμενο ανταγωνισμού με τους όρους της αγοράς.

2. Το Ελληνικό Δημόσιο Πανεπιστήμιο παρουσιάζει σημαντικό επιστημονικό και ερευνητικό έργο το οποίο επιτελούν οι διδάσκοντες σε αυτό, κάτω από εξαιρετικά δυσχερείς συνθήκες. Όμως, οι κατακτήσεις αυτές του Δημόσιου Πανεπιστημίου αποσιωπούνται και προβάλλονται επιλεκτικά, μόνο τα όποια προβλήματά του.

3. Η Πολιτεία έχει υποχρέωση από το Σύνταγμα να εξασφαλίζει με επαρκή χρηματοδότηση τις λειτουργίες του Δημόσιου Πανεπιστημίου (αναβάθμιση υποδομών, πρόσληψη διδακτικού και διοικητικού προσωπικού, ουσιαστική χρηματοδότηση της βασικής έρευνας, αφού χωρίς βασική έρευνα δε νοείται λειτουργία του Πανεπιστημίου). Η υποχρηματοδότηση της Εκπαίδευσης αποτελεί αρνητική και περιοριστική συνθήκη στην οποία προσπάθεια ποιοτικής αναβάθμισης της Εκπαίδευσης σε οποιαδήποτε βαθμίδα της. Η Πολιτεία έχει, επίσης, την υποχρέωση να κατοχυρώνει με τους κατάλληλους θεσμούς το δημόσιο, ακαδημαϊκό και κοινωνικό χαρακτήρα του Πανεπιστημίου ώστε να μη μετατραπούν οι γνώσεις σε εμπόρευμα, η ερευνητική δραστηριότητα σε «παροχή υπηρεσιών έρευνας» και τα Πανεπιστήμια σε εμπορικές επιχειρήσεις που θα παρέχουν «υπηρεσίες εκπαίδευσης» και «έρευνας» για κάθε «πελάτη», με συνέπεια τη συνολική υποβάθμιση του περιεχομένου σπουδών και των πτυχίων. Ο κατακερματισμός των γνωστικών αντικειμένων, η υποβάθμιση των σπουδών και των πτυχίων καθώς και η ακύρωση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των αποφοίτων, μετατρέπουν την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση σε αγορά «υπηρεσιών κατάρτισης».

Παράλληλα, η εκπαιδευτική κοινότητα στο σύνολό της έχει και αυτή υποχρέωση να συμβάλει στην ουσιαστική αντιμετώπιση και επίλυση προβλημάτων των Τριτοβάθμιων Ιδρυμάτων που έχουν σχέση με τη διασφάλιση της αξιοκρατίας και της διαφάνειας, του απολογισμού και του κοινωνικού ελέγχου σε όλες τις δραστηριότητες των Πανεπιστημίων: διδακτικές, ερευνητικές, οικονομικές και διοικητικές. Μόνο μέσα από τη δημοκρατική, συλλογική και διαφανή λειτουργία μπορεί να αντιμετωπιστούν τα όποια φαινόμενα πελατειακών σχέσεων, διαπλοκής και διαφθοράς.

4. Το Δημόσιο Πανεπιστήμιο οφείλει:

α) να προάγει την επιστημονική γνώση και να υπηρετεί με διαφάνεια την επιστημονική έρευνα

β) να συνδέει τη δημιουργική του δραστηριότητα με τα ζητήματα Παιδείας, Πολιτισμού, Υγείας και Περιβάλλοντος στην κατεύθυνση μιας πολυδιάστατης ανάπτυξης της κοινωνίας

γ) να διαμορφώνει το επιστημονικό δυναμικό με βαθιά συνείδηση του κοινωνικού του ρόλου

δ) να αποτελεί την κριτική συνείδηση της κοινωνίας απέναντι σε κάθε μορφή κοινωνικής αδικίας, εκμετάλλευσης και σκοταδισμού

5. Το ΕΣΥΠ δεν έχει διαδραματίσει μέχρι σήμερα ουσιαστικό ρόλο στα εκπαιδευτικά πράγματα της χώρας, αφού η Πολιτεία λειτούργησε το θεσμό αποσπασματικά και οι πολιτικές ηγεσίες του Υπουργείου Παιδείας τον χρησιμοποίησαν κατά καιρούς για τη νομιμοποίηση προειλημμένων κυβερνητικών αποφάσεων για τα θέματα της Εκπαίδευσης. Οι αποφάσεις στα κρίσιμα και μεγάλα προβλήματα της Παιδείας παίρνονται από τις πολιτικές ηγεσίες του Υπουργείου Παιδείας χωρίς να λαμβάνονται ουσιαστικά υπόψη οι θέσεις των εκπαιδευτικών φορέων και των θεσμοθετημένων συμβουλευτικών οργάνων της Πολιτείας.

6. Απαιτούνται:

α) η βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης στα Τριτοβάθμια Εκπαιδευτικά Ιδρύματα

β) μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στην οργάνωση και λειτουργία τους που πρέπει να γίνεται με όρους δημοκρατίας, ακαδημαϊκών αρχών και συλλογικότητας

γ) κατοχύρωση των κατάλληλων συνθηκών και όρων (επαρκής χρηματοδότηση, διαφάνεια, πάταξη γραφειοκρατίας, αποκέντρωση αρμοδιοτήτων από το Υπουργείο Παιδείας προς τα Πανεπιστήμια) προκειμένου να επιτευχθεί η προβλεπόμενη από το Σύνταγμα πλήρης αυτοδιοίκησή τους

δ) η οικονομική και επαγγελματική αναβάθμιση των μελών ΔΕΠ, η οποία θα τους επιτρέψει να ασκούν απερίσπαστα το λειτούργημά τους, που είναι η διδασκαλία της επιστήμης τους καθώς και η επιστημονική έρευνα για την παραγωγή νέας γνώσης και τη διάχυσή της στην εκπαίδευση και την κοινωνία. Τα μέλη ΔΕΠ δε μπορεί να επιδίδονται σε κυνήγι χρηματοδοτών προκειμένου να στηρίξουν το εργαστήριό τους, τα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών και την προαγωγή της έρευνας.

I. ΤΣΑΚΝΗΣ:

Διοίκηση των ΑΕΙ

Η *αυτοδιοίκηση* των Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης στην Ελλάδα είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη, όμως η ακαδημαϊκή κοινότητα πρέπει να παρέχει κοινωνική λογοδοσία για την εύρυθμη λειτουργία της. Οι θεσμικές αλλαγές που θα προταθούν θα πρέπει να διευρύνουν τη δημοκρατία και τη διαφάνεια στον τρόπο οργάνωσης και διοίκησης των ιδρυμάτων και όχι να τις περιορίζουν. Μόνον έτσι θα γίνει δυνατή η πάταξη φαινομένων «ημετεροκρατίας».

Η διοίκηση των ιδρυμάτων πρέπει να είναι ισχυρή και ανεξάρτητη από ομάδες συμφερόντων μέσα και έξω από το ΑΕΙ, και να εξασφαλίζει την αποτελεσματική διαχείριση των ιδρυμάτων. Η διοίκηση πρέπει να απολαμβάνει της εμπιστοσύνης της ακαδημαϊκής κοινότητας και να διαθέτει δημοκρατική νομιμοποίηση από αυτή.

Η εξασφάλιση της αυτοδιοίκησης, της διαφάνειας, της ακαδημαϊκότητας, της αποτελεσματικής διοίκησης και της λογοδοσίας των ΑΕΙ επιτυγχάνεται ως εξής:

Η **Σύγκλητος** και το **Συμβούλιο του ΤΕΙ** πρέπει να παραμείνουν τα ανώτατα όργανα διοίκησης των Ιδρυμάτων. Τα όργανα διοίκησης των Ιδρυμάτων θα πρέπει να εκλέγονται από το Ακαδημαϊκό Προσωπικό

Παράλληλα με τη Σύγκλητο, λειτουργεί το **Συμβούλιο στρατηγικού σχεδιασμού και κοινωνικής λογοδοσίας** του ιδρύματος, κυρίως με **συμβουλευτικές αρμοδιότητες**. Παρακολουθεί τη στρατηγική ανάπτυξης του Ιδρύματος, και δημοσιοποιεί την ετήσια έκθεσή του.

Το Συμβούλιο αποτελείται κατά πλειοψηφία από εκλεγμένα μέλη ΔΕΠ ή ΕΠ διαφορετικά από αυτά που συμμετέχουν στη Σύγκλητο και από εξωτερικά μέλη. Τα *εξωτερικά μέλη*, τα οποία μπορεί να είναι είτε Έλληνες είτε διεθνείς προσωπικότητες με εμπειρία στην διοίκηση και στρατηγικές ανάπτυξης ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, επιλέγονται από τα ακαδημαϊκά όργανα του Ιδρύματος.

Ο **Πρύτανης/Πρόεδρος ΤΕΙ** και όλα τα μονοπρόσωπα όργανα του Ιδρύματος εκλέγονται από τα μέλη ΔΕΠ και ΕΠ. Τα συλλογικά όργανα είναι ολιγομελή. Τα μέλη των συλλογικών οργάνων εκλέγονται από τις αντίστοιχες ομάδες της ακαδημαϊκής κοινότητας που εκπροσωπούνται σε αυτά.

Η **φοιτητική συμμετοχή** στη διοίκηση του ιδρύματος, ιδιαίτερα σε θέματα τα οποία άπτονται των ενδιαφερόντων των φοιτητών, όπως θέματα σπουδών, φοιτητικής μέριμνας, διεθνών εκπαιδευτικών ανταλλαγών, πολιτισμού, αθλητισμού, κ.ά., μέσω **δημοκρατικά εκλεγμένων εκπροσώπων** των φοιτητριών και των φοιτητών, αποτελεί σημαντικό μέρος της δημοκρατικής διαπαιδαγώγησης στην οποία αποβλέπει η ανώτατη εκπαίδευση. Η έκταση και ο τρόπος συμμετοχής των φοιτητών στα συλλογικά όργανα διοίκησης ή στην ανάδειξη ατόμων σε θέσεις διοίκησης, ρυθμίζεται από τον εσωτερικό κανονισμό κάθε ιδρύματος, μέσα στα γενικά πλαίσια που καθορίζει ο νόμος. Στόχος της μεταρρύθμισης πρέπει να είναι η ποιοτική αναβάθμιση της φοιτητικής εκπροσώπησης στα όργανα που χειρίζονται θέματα φοιτητικού ενδιαφέροντος.

I. ΚΑΖΑΖΗΣ:

Θέλω, στην έναρξη της σχετικής συζήτησης, να προσφέρω μόνον μια γενικού τύπου παρατήρηση, στην οποία έχω οδηγηθεί ύστερα από χρόνια μελέτης της ιστορίας του πανεπιστημίου από τις απαρχές του (που συμπίπτουν με την επανεκκίνηση της κλασικής φιλολογίας (της επιστήμης που διακονώ) στα νεότερα χρόνια) ως σήμερα.

Το σημερινό ελληνικό πανεπιστήμιο, στα 180 χρόνια της ιστορίας του, κατάφερε να συγκεντρώσει «αθροιστικά» στοιχεία επιλεγμένα από όλες σχεδόν τις μεταλλάξεις του δυτικού πανεπιστημίου: από το μικροσκοπικό πανεπιστήμιο της ιταλικής Αναγέννησης που διατηρούσε στενή σχέση αρχικά με τον Πάπα που χορηγούσε μονοπωλιακά τη *venia legendi* και αργότερα με τις τοπικές κοινωνίες που ασκούσαν ένα είδος κοινωνικού ελέγχου· από το γερμανικό πρότυπο Χούμπολτ του 1810 που θέσπισε την ακαδημαϊκή ελευθερία· από το γερμανικής εμπνεύσεως «ερευνητικό πανεπιστήμιο» του τέλους του 19^{ου} αιώνα που έδωσε το προβάδισμα στην έρευνα (σε αντιδιαστολή προς το βρετανικό μοντέλο που υπερτόνιζε σχεδόν αποκλειστικά τη διδασκαλία ή το αμερικανικό Liberal Arts Program, που συνδύαζε τη μύηση στη σύγχρονη έρευνα με την παραδοσιακότερη ανθρωπιστική παιδεία)· και, από το 1982 και εξής, από το αμερικανικό μοντέλο, που έχει εξαπλωθεί πλέον σε όλο τον κόσμο.

Δεν αντελήφθη όμως εγκαίρως τις συνέπειες που θα είχε πάνω στη δομή και τη λειτουργία του η μεταλλαγή που υπέστη και στην Ελλάδα εδώ και 30 χρόνια, **με το πέρασμα από το παλιότερο αυστηρά «επιλεκτικό» στο σύγχρονο «μαζικό» πανεπιστήμιο**: έτσι αντί να δεν διαφοροποιήσει εγκαίρως, στο εσωτερικό του, την προσφορά *για τους πολλούς* από την *προσφορά για τους λίγους*, διακρίνοντας τις ακαδημαϊκές προδιαγραφές και τις απαιτήσεις, παρασύρθηκε σε μια ομογενοποίηση των πάντων, η οποία, παραποιώντας αφελέστατα το αμερικανικό πρότυπο, συμπάρεσυρε το συνολικό επίπεδο προς τα κάτω. Δηλαδή ούτε τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του προηγούμενου τύπου προστάτευσε όσο έπρεπε, ούτε σφυρηλάτησε μια νέα υγιά και απαραίτητη σχέση με την γύρω κοινωνία, η οποία χρηματοδοτεί την τριτοβάθμια εκπαίδευση, και επεκτείνει διαρκώς ποσοτικά την προσφορά και διευρύνει γεωγραφικά τη διασπορά της.

Ζητούμενο, με τις νέες ρυθμίσεις, είναι να εγκαθιδορθούν νέες σχέσεις και στα δύο κεφάλαια που αναφέρθηκαν.

Ε. ΜΠΟΥΡΝΟΒΑ:**10^ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ της ΠΟΣΔΕΠ,**

13 -16 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2011, Φιλοσοφική Σχολή, Πανεπιστημίου Αθηνών

Α Π Ο Φ Α Σ Η**ΘΕΜΑ: Διοίκηση των Πανεπιστημίων**

Η απαίτηση για **αυτοδιοίκηση** των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης, η οποία στην Ελλάδα είναι κατοχυρωμένη στο Σύνταγμα, πηγάζει από την ανάγκη **ακαδημαϊκής ελευθερίας** και αντισταθμίζεται από την υποχρέωση **κοινωνικής λογοδοσίας** εκ μέρους της ακαδημαϊκής κοινότητας.

Για την ΠΟΣΔΕΠ, η διοίκηση των ιδρυμάτων πρέπει να είναι ισχυρή και ανεξάρτητη από ομάδες συμφερόντων μέσα και έξω από το πανεπιστήμιο, και να εξασφαλίζει την αποτελεσματική διαχείριση των ιδρυμάτων. Η διοίκηση πρέπει να απολαμβάνει της εμπιστοσύνης της πανεπιστημιακής κοινότητας και να διαθέτει δημοκρατική νομιμοποίηση από αυτή.

Η εξασφάλιση της αυτοδιοίκησης, της διαφάνειας, της ακαδημαϊκότητας, της αποτελεσματικής διοίκησης και της λογοδοσίας των πανεπιστημίων επιτυγχάνεται ως εξής:

Η **Σύγκλητος** πρέπει να παραμείνει το **ανώτατο ακαδημαϊκό όργανο** και **όργανο διοίκησης του ιδρύματος**. Η Σύγκλητος είναι ολιγομελές όργανο και υποστηρίζεται από τις αναβαθμισμένες υπηρεσίες του ιδρύματος.

Παράλληλα με τη Σύγκλητο, λειτουργεί το **Συμβούλιο στρατηγικού σχεδιασμού και κοινωνικής λογοδοσίας** του ιδρύματος, κυρίως με **συμβουλευτικές αρμοδιότητες**. Παρακολουθεί τη στρατηγική ανάπτυξης του Ιδρύματος, και δημοσιοποιεί την ετήσια έκθεσή του.

Το Συμβούλιο αποτελείται κατά πλειοψηφία από εκλεγμένα μέλη ΔΕΠ- διαφορετικά από αυτά που συμμετέχουν στη Σύγκλητο και από εξωτερικά μέλη. Τα *εξωτερικά μέλη*, τα οποία μπορεί να είναι είτε Έλληνες είτε διεθνείς προσωπικότητες με εμπειρία στην διοίκηση και στρατηγικές ανάπτυξης ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, επιλέγονται από τα ακαδημαϊκά όργανα του Ιδρύματος.

Ο **Πρύτανης** και όλα τα μονοπρόσωπα όργανα του Ιδρύματος εκλέγονται από τα μέλη ΔΕΠ και το λοιπό μόνιμο διδακτικό προσωπικό του Ιδρύματος. Τα συλλογικά όργανα είναι ολιγομελή. Τα μέλη των συλλογικών οργάνων εκλέγονται από τις αντίστοιχες ομάδες της ακαδημαϊκής κοινότητας που εκπροσωπούνται σε αυτά.

Η **φοιτητική συμμετοχή** στη διοίκηση του ιδρύματος, ιδιαίτερα σε θέματα τα οποία άπτονται των ενδιαφερόντων των φοιτητών, όπως θέματα σπουδών, φοιτητικής μέριμνας, διεθνών εκπαιδευτικών ανταλλαγών, πολιτισμού, αθλητισμού, κ.ά., μέσω **δημοκρατικά εκλεγμένων εκπροσώπων** των φοιτητριών και των φοιτητών, αποτελεί σημαντικό μέρος της δημοκρατικής διαπαιδαγώγησης στην οποία αποβλέπει η ανώτατη εκπαίδευση. Η έκταση και ο τρόπος συμμετοχής των φοιτητών στα συλλογικά όργανα διοίκησης ή στην ανάδειξη ατόμων σε θέσεις διοίκησης, ρυθμίζεται από τον εσωτερικό κανονισμό κάθε ιδρύματος, μέσα σε γενικά πλαίσια που καθορίζει ο νόμος. Στόχος της μεταρρύθμισης πρέπει να είναι η ποιοτική αναβάθμιση της φοιτητικής εκπροσώπησης στα όργανα που χειρίζονται θέματα φοιτητικού ενδιαφέροντος

Π. ΚΑΡΑΚΟΛΤΣΙΔΗΣ:

Οι θέσεις της Συνόδου των Προέδρων και Αντιπροέδρων των ΤΕΙ της χώρας, επί του κειμένου διαβούλευσης, αναφορικά με το διοικητικό μοντέλο για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση είναι οι παρακάτω:

“Το κείμενο της Διαβούλευσης εισάγει και θέματα πολιτικής για τα ΑΕΙ ξένα προς την αντίληψη που επικρατεί στη χώρα από την θεσμοθέτηση της Ανώτατης Εκπαίδευσης και εντεύθεν και με βάση το Σύνταγμα, όπως είναι αυτό περί της Διοίκησης των ΑΕΙ, με κίνδυνο αυτή να ξεφύγει από την ευθύνη, τον σχεδιασμό και συντονισμό της Ακαδημαϊκής Κοινότητας.

Οι Ακαδημαϊκές, Οικονομικές και Διοικητικές αρμοδιότητες ανήκουν εξ' ολοκλήρου στην Διοίκηση του ΤΕΙ η οποία εκλέγεται από το σύνολο της Ακαδημαϊκής κοινότητας. Το Συμβούλιο και η Συνέλευση παραμένουν με την ίδια σύνθεση. Προτείνεται ένα ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο με πλειοψηφία μελών της κοινότητας των Ιδρυμάτων που θα έχει την ευθύνη του κοινωνικού ελέγχου, της διαφάνειας και της λογοδοσίας.”

Δ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ:

Οι Θέσεις μας για τα ΑΕΙ και την Διοίκηση τους

Οι μέχρι τώρα προσπάθειες για το λεγόμενο χωροταξικό σχεδιασμό της Ανώτατης Εκπαίδευσης αλλά και οι αντίστοιχες προτάσεις που έχουν κατατεθεί σε συνόδους πρόεδρων Τ.Ε.Ι και Πρυτάνεων δε λύνουν ριζικά το πρόβλημα, ούτε απαντούν στο επίδικο ζήτημα των επαγγελματικών δικαιωμάτων των πτυχιούχων και των δυο τομέων, τις ανάγκες οικονομικές, κοινωνικές της χώρας μας καθώς και της ανάγκης εναρμόνισης με τα ισχύοντα στο ευρωπαϊκό εκπαιδευτικό χώρο.

Σήμερα, για λόγους εκπαιδευτικούς και οικονομικούς, απαιτείται μια επανάσταση στο χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης αφού προηγουμένως αποσαφηνιστεί πλήρως ο ρόλος του Λυκείου και το σύστημα εισαγωγής στα ΑΕΙ (ΤΕΙ-Πανεπιστήμια).

Η αλλαγή του πλαισίου λειτουργίας των Α.Ε.Ι (Τ.Ε.Ι - Πανεπιστήμια) αποτελεί ευκαιρία για να διορθωθούν τα δομικά προβλήματα της ανώτατης εκπαίδευσης όμως δεν είναι ουσιαστική θεσμική παρέμβαση για να ξεπεραστούν οι αγκυλώσεις που εντοπίζονται από όλους.

Θεωρώ την σημερινή συζήτηση στο ΕΣΥΠ αποσπασματική και το σχέδιο Διαβούλευσης του ΥΠΔΜΘ περιοριστικό, αφού εντοπίζει το πρόβλημα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο θέμα μόνο της διοίκησης!

Οι Ενώσεις που εκπροσωπώ έχουν συζητήσει το θέμα των ΑΕΙ και προτείνουν τα ακόλουθα:

✓ Εσωτερική αναδιάρθρωση και των δυο Τομέων της Ανώτατης Εκπαίδευσης, με μείωση των υπαρχόντων ιδρυμάτων στα πλαίσια ενός νέου ΑΕΙ, δηλ:

✓ Ενοποίηση του θεσμικού πλαισίου των δυο τομέων των Α.Ε.Ι (ενιαία δομή και λειτουργία) με τέτοιο τρόπο ώστε σε κάθε Α.Ε.Ι ανά Περιφέρεια να λειτουργούν δυο διακριτοί τομείς.

α. Τομέας τεχνολογικών επιστημών

β. Τομέας θεωρητικών-Ανθρωπιστικών Επιστημών

✓ Τα νέα Α.Ε.Ι δεν πρέπει να ξεπερνούν τα 20 σε όλη την χώρα και σίγουρα πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον ΕΝΑ σε κάθε Περιφέρεια καλύπτοντας και τους δυο τομείς.

Σε κάθε νέο Α.Ε.Ι δημιουργείται προπαρασκευαστικό έτος σπουδών **ανά σχολή και ανά τομέα** στο οποίο συγκεντρώνονται όλα τα κοινά γενικά μαθήματα και στο δεύτερο έτος γίνεται η επιλογή της ειδικότητας ή κατεύθυνσης και του αντίστοιχου τμήματος.

Η σχολή προτείνεται ως κυρίαρχη ακαδημαϊκή μονάδα όπου αυτό επιτρέπεται από την φύση των σπουδών.

1. Καθιέρωση μέγιστης διάρκειας προπτυχιακών σπουδών **τεσσάρων ετών** σε κάθε Α.Ε.Ι, ώστε να υπάρξουν οι αναγκαίες προϋποθέσεις διοργάνωσης προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών, σύμφωνα με τα όσα ισχύουν στις περισσότερες χώρες της Ε. Ένωσης.
2. Αξιολόγηση όλων των ιδρυμάτων, ανάλογα με τη χρηματοδότηση που λαμβάνουν, ώστε να αποκατασταθεί η πραγματική δυναμική όλων των Α.Ε.Ι.
3. Επιστροφή στις κλασικές γενικές ειδικότητες και κατάργηση των υπερεξειδικευμένων Τμημάτων και γνωστικών αντικειμένων και στους δυο τομείς, ώστε να δημιουργηθεί χώρος για Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών.
4. Καθιέρωση δυο τύπων μεταπτυχιακών σπουδών:
 - α. με στόχο την επαγγελματική εμβάθυνση στην ειδικότητα (κατεύθυνση).
 - β. Μεταπτυχιακό προχωρημένων σπουδών που θα στοχεύει στη Διδακτορική διατριβή και έρευνα.
5. Απρόσκοπτη, βασική ή εφαρμοσμένη έρευνα στους δυο τομείς και πρόσβαση όλων των Ιδρυμάτων, μετά από αξιολόγηση, σε διατμηματικές μεταπτυχιακές σπουδές.
6. Καθιέρωση Εθνικού Συστήματος Επαγγελματικών Προσόντων για όλους, χωρίς διακρίσεις και στεγανά, στα πλαίσια των αντιστοίχων Ευρωπαϊκών προδιαγραφών και επαγγελματική εξέλιξη όλων των Πτυχιούχων με βάση το **α'** ακαδημαϊκό τίτλο, την εμπειρία και την ενσωμάτωση νέων γνώσεων (δια βίου μάθηση, μεταπτυχιακές σπουδές εμβάθυνσης, κ.λ.π).

Για να αποφευχθεί το φαινόμενο της αυξημένης ζήτησης από τους υποψηφίους, στις σχολές των κεντρικών ΑΕΙ που συνδέονται με «κλασσικά» επαγγέλματα, θα πρέπει να υπάρξει:

✓ Παροχή κινήτρων στα Α.Ε.Ι της Περιφέρειας τόσο στο Εκπαιδευτικό Προσωπικό (Προσέλκυση επιστημόνων κύρους, ακαδημαϊκά – ερευνητικά κίνητρα και διευκολύνσεις) όσο

και στους φοιτητές (υποτροφίες, δωρεάν στέγαση, εξασφάλιση μερικής απασχόλησης κ.λ.π) με στόχο την ενίσχυση τους έναντι των κεντρικών Α.Ε.Ι.

✓ Εκσυγχρονισμός του πλαισίου επαγγελματικής δραστηριοποίησης με ουσιαστική διασύνδεση των Α.Ε.Ι με τις ανάγκες της παραγωγικής διαδικασίας και την αγορά εργασίας,

Στρατηγικός στόχος όλων των ανωτέρω ή ενοποίηση της δομής και λειτουργίας των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, τη μείωση του λειτουργικού κόστους, την ποιοτική αναβάθμιση των σπουδών σε αυτά και την καθιέρωση κανόνων βιωσιμότητας ώστε να διατηρηθεί ο Δημόσιος και δωρεάν χαρακτήρας τους στην πράξη και όχι στα λόγια. Η διασφάλιση των επαγγελματικών και ακαδημαϊκών δικαιωμάτων των ήδη πτυχιούχων πρέπει να συνοδεύει τα μέτρα για την αναβάθμιση των Α.Ε.Ι και των δυο τομέων.

Διοικητική Δομή Α.Ε.Ι.

Με βάση τις ανωτέρω επισημάνσεις και την γραπτή άποψη του Προέδρου του ΕΣΥΠ για την συγκρότηση ενός «Συμβουλίου» ως εποπτικού –εγκριτικού οργάνου της λειτουργίας των ΑΕΙ επισημαίνω τα ακόλουθα :

Τον πρώτο λόγο σ' αυτό το θέμα πρέπει να τον έχει η ακαδημαϊκή κοινότητα κάθε ιδρύματος γιαυτό είμαστε υπέρ ενός ανοιχτού μεν, συμμετοχικού δε, Συμβουλίου με ρυθμιστικό –νομιμοποιητικό ρόλο με εποπτικές κυρίως λειτουργίες σε θέματα διαχείρισης και ανάπτυξης κάθε ιδρύματος.

Για την εκλογή προέδρου/πρύτανη (πρέπει να επιλεγεί ενιαίος τίτλος στο πλαίσιο της πρότασης μας) η ακαδημαϊκή κοινότητα να έχει τον πρώτο λόγο και η επιλογή των Κοσμητόρων/Διευθυντών(ενιαίος τίτλος) θα πρέπει να γίνεται και αυτή με συμμετοχική διαδικασία.

Επίσης υπάρχει ανάγκη συμμετοχής «εκπροσώπων» της κοινωνίας που έχουν διακριθεί σε επαγγελματικούς και επιστημονικούς τομείς και έχουν αποδεδειγμένη κοινωνική δράση ως εξωτερικά μέλη του «Συμβουλίου» στα πλαίσια της ευρύτερης κοινωνικής συμμετοχής.

Τέλος θα συμφωνούσαμε με την συγκρότηση πιο ευέλικτων αυτοδιοικητικών σχημάτων στα ΑΕΙ.

Π. ΔΑΛΙΑΝΗΣ:

Θέσεις μας επί των Αρχών που πρέπει να διέπουν τις υπό διαμόρφωση μεταρρυθμίσεις της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης:

1. Θεσμοθετημένη και επαρκής χρηματοδότηση της Γ' Βάθμιας Παιδείας βάσει καθιέρωσης ελαχίστου ποσοστού επί του κρατικού προϋπολογισμού (κατ' επέκταση και στο σύνολο των βαθμίδων της Παιδείας). Το ποσοστό αυτό θα πρέπει να προσδιοριστεί με βάση τα ισχύοντα στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ώστε τουλάχιστον να υπερκαλύπτει τον αντίστοιχο ευρωπαϊκό μέσο όρο, λαμβάνοντας υπόψη και τις ιδιαίτερες ανάγκες της χώρας για καινοτομία και ανεξαρτησία στον αμυντικό και τον πολιτικό τομέα. Στα πλαίσια αυτά, απαιτείται μεταξύ των άλλων και διαρκής αξιολόγηση της επάρκειας των προγραμμάτων σπουδών, καθώς και ορθολογική χρηματοδότηση ομοειδών τμημάτων ανεξάρτητα από τη Σχολή ή το Ίδρυμα στα οποία ανήκουν.
2. Ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στη χώρα μας.
3. Ενίσχυση της ακαδημαϊκής, διοικητικής και λειτουργικής αυτοτέλειας Ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Περιορισμός των επεμβατικών αρμοδιοτήτων του Κράτους με σαφή καταγραφή των σχετικών δυνατοτήτων.
4. Αναβάθμιση της λειτουργίας του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας (ΕΣΥΠ) και του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΣΕΤ) και ανάδειξή τους σε κεντρικά όργανα σχεδιασμού της εκπαιδευτικής και ερευνητικής πολιτικής αντίστοιχα. Σε αυτά θα πρέπει να ανατεθεί από κοινού (μέσω κοινής επιτροπής) η ευθύνη για την ίδρυση/ συγχώνευση/ μετονομασία τμημάτων με επιστημονικά και παραγωγικά κριτήρια.
5. Κατάρτιση/ εκσυγχρονισμός του οργανισμού για κάθε ΑΕΙ με δεσμευτική εφαρμογή του από το Κράτος.

Η όποια αναδιοργάνωση ή συνολικότερη μεταρρύθμιση στο χώρο της Γ' θμιας εκπαίδευσης, θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να προκύπτει κατόπιν πραγματικού Διαλόγου με όλους τους Φορείς.

Αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση των όποιων αλλαγών η κατάλληλη και σε βάθος προεργασία, καθώς και ουσιαστική αξιοποίηση και συμμετοχή των άμεσα εμπλεκομένων και ενδιαφερομένων Φορέων, όπως είναι στην περίπτωση της βαθμίδας αυτής τα όργανα Διοίκησης των Ιδρυμάτων και τα μέλη των κοινοτήτων τους και οι Φορείς που τους εκπροσωπούν.

Χωρίς την ευρύτερη αποδοχή αυτών, είναι γνωστό και αποδεδειγμένο, ότι η όποια μεταρρύθμιση είναι καταδικασμένη σε αποτυχία.

Γ. ΜΠΑΓΑΚΗΣ:

Το μοντέλο διοίκησης του ελληνικού Πανεπιστημίου οφείλει να διασφαλίζει την ουσιαστική δημοκρατία, την ποιότητα σε όλα τα επίπεδα του ακαδημαϊκού έργου, την αποτελεσματικότητα, αλλά και την ικανοποιητική ανταπόκριση των τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων τόσο στις ανάγκες και προσδοκίες της ελληνικής κοινωνίας όσο και στις απαιτήσεις της σύγχρονης, διεθνοποιημένης πραγματικότητας.

Επιπλέον, η διοίκηση του ελληνικού Πανεπιστημίου θα πρέπει μαζί με την έρευνα να μεριμνά αδιάλειπτα και να δίνει έμφαση στη διδασκαλία και τα μαθησιακά αποτελέσματα προς όφελος των φοιτητών.

Ειδικότερα, σε σχέση με την όσμωση και τις μεγάλες προσδοκίες που υπάρχουν στην κοινωνία για το ρόλο και την αποστολή του Πανεπιστημίου, θεωρώ ότι υπάρχει ακόμα δρόμος μακρύς όσον αφορά στη βελτίωση του μοντέλου διοίκησης του.

Ως πρόεδρος του Οργανισμού Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών (Ο.Ε.Π.Ε.Κ.), θα επισημάνω το χαρακτηριστικό παράδειγμα της αδυναμίας επαρκούς και αμφίδρομης επικοινωνίας των ελληνικών Πανεπιστημίων, και ειδικότερα των πανεπιστημιακών τμημάτων που ασχολούνται με τις επιστήμες της εκπαίδευσης, με την πολυπληθή εκπαιδευτική κοινότητα της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Έτσι, ενώ στον κόσμο των εκπαιδευτικών της σχολικής κοινότητας υπάρχουν αιτήματα για σύγχρονα και αποτελεσματικά μοντέλα διδασκαλίας, έρευνας και επιμόρφωσης, συχνά ή πορεία που ακολουθείται στα Πανεπιστήμια δεν ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στις ανάγκες των σχολείων και των 150 χιλιάδων περίπου εκπαιδευτικών.

Συγκεκριμένοι πειραματισμοί μάλιστα, τόσο στην Ελλάδα όσο και σε άλλα αναπτυγμένα κράτη, καταδεικνύουν ότι η όσμωση αυτών των κόσμων μπορεί να ωφελήσει πολύπλευρα και τους δύο, τόσο στη βελτίωση και τον εμπλουτισμό της διδασκαλίας, της μάθησης και της έρευνας όσο και στην κοινωνική αξιοποίηση όλων αυτών. Αντίθετα, η έλλειψη αμφίδρομης επικοινωνίας οδηγεί συχνά σε μη επιθυμητές καταστάσεις, όπως αυτές που επιδιώκεται να θεραπευτούν με το Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής Κατάρτισης που έχει ήδη εξαγγελθεί για τα ελληνικά Πανεπιστήμια. Αυτό σημαίνει ότι έως σήμερα, οι καθηγητικές σχολές της χώρας καταρτίζουν τους εκπαιδευτικούς χωρίς επαρκή παιδαγωγική κατάρτιση!

Δ. ΜΑΤΘΑΙΟΥ:

Περίληπτικό σημείωμα των θέσεων που ανέπτυξα στη συνεδρίαση του ΕΣΥΠ της 26/1/2011

Η επιλογή του ΕΣΥΠ να εξετάσει κατά ενότητες το κείμενο διαβούλευσης –όσο κι αν αυτή υπαγορεύεται από τις ανάγκες μιας οργανωμένης και συστηματικής προσέγγισής του– χωρίς να έχει προηγηθεί μια γενικότερη θεώρηση του χαρακτήρα του Ελληνικού Πανεπιστημίου που απαιτούν οι καιροί, οδηγεί εκ των πραγμάτων σε μια αποσπασματική όσο και ελλειπτική αναφορά στα ζητήματα που σχετίζονται με τη διοίκησή του. Τα πράγματα καθιστούν εν προκειμένω περαιτέρω δυσχερή δύο ακόμη παράγοντες: Πρόκειται, πρώτον, για την απουσία ενός έγκυρου και ολοκληρωμένου corpus ερευνών για τα Ελληνικά Πανεπιστήμια, που με κανένα τρόπο δεν μπορεί να αναπληρωθεί με τις καταγεγραμμένες στο δημόσιο λόγο προσωπικές εμπειρίες και ιδεολογικές προτιμήσεις των κατά τα άλλα

έγκυρων πανεπιστημιακών και λοιπών παραγόντων της δημόσιας ζωής. Η χάραξη της εκπαιδευτικής πολιτικής με βάση τις γνώμες έγκυρων μελετητών και κύκλων έχει μέχρι σήμερα επανειλημμένως ζημιώσει την εκπαίδευσή μας. Πρόκειται, δεύτερον, για την επιλογή της πολιτικής ηγεσίας να καταθέσει ένα κείμενο διαβούλευσης γενικό, ώστε να είναι ανοιχτό σε πολλές προτάσεις. Η επιλογή όμως αυτή δημιουργεί ασάφειες σε ό,τι αφορά το συνεκτικό ιστό της όλης πρότασης.

Υπ' αυτές λοιπόν τις συνθήκες θα ήθελα να καταθέσω ορισμένες γενικότερου ενδιαφέροντος παρατηρήσεις για τη διοίκηση του Πανεπιστημίου, αντί να υπεισέλθω σε επιμέρους ρυθμίσεις. Συγκεκριμένα:

Α. Ένας μεταρρυθμιστικός νόμος –άρα και ο υπό συζήτηση νόμος για τα πανεπιστήμια– κινείται συνήθως προς μια από τις εξής δύο κύριες κατευθύνσεις. Είτε αποβλέπει σε διορθωτικές παρεμβάσεις προς την κατεύθυνση των «κακώς κειμένων», όπως αυτά γίνονται αντιληπτά τη συγκεκριμένη ιστορική συγκυρία, είτε στοχεύει στην ικανοποίηση μελλοντικών αναγκών, όπως αυτές διαφαίνονται και εκτιμώνται από την κοινωνία, την πολιτεία και την παραγωγή. Όπως έχει επανειλημμένα αποδειχτεί, η πρώτη κατεύθυνση πολύ σύντομα αναδεικνύει τα αδιέξοδά της. Αρκεί να θυμηθεί κανείς την απολογία (*mea culpa*) των συντακτών του Ν. 1268 για τα ΑΕΙ, που επιχείρησαν να θεραπεύσουν τα κακώς κείμενα της εποχής τους (π.χ. Έδρα), δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για τα σημερινά αδιέξοδα (π.χ. εκλογές πρυτανικών αρχών κλπ.). Αρκεί επίσης να θυμηθεί κανείς την ομολογία τους ότι ο νόμος εκείνος ήταν δημιούργημα των αναζητήσεων και των διορθωτικών προτεραιοτήτων μιας συγκεκριμένης ιστορικής συγκυρίας. Κάτι ανάλογο δε θα πρέπει να συμβεί και σήμερα. Οι πολλές και πολλαπλά διαπιστωμένες αδυναμίες του ισχύοντος συστήματος εκλογής των πανεπιστημιακών αρχών και η αναποτελεσματικότητα του υφιστάμενου συστήματος διοίκησης δεν θα πρέπει δηλαδή να αποτελέσει τον αποκλειστικό οδηγό για την αναδιάρθρωση του συστήματος διοίκησης. Οι ανάγκες του αύριο και όχι τα αδιέξοδα του σήμερα θα πρέπει να κατευθύνουν τις αποφάσεις μας. Αρκεί βέβαια να έχουμε κατανοήσει τις εν λόγω ανάγκες και να έχουμε εντοπίσει και προσδιορίσει τα δεδομένα και τις συνθήκες υπό τις οποίες θα εφαρμοστεί ο νόμος στην πράξη. Από την άποψη αυτή όμως, πέραν της αναφοράς σε πετυχημένα διεθνή πρότυπα, δεν είναι σαφές πώς (και γιατί) η προτεινόμενη αλλαγή του συστήματος διοίκησης των ΑΕΙ θα ικανοποιήσει τις ανάγκες αυτές. Δεν είναι επίσης βέβαιο ότι έχουν συνεκτιμηθεί οι δυνατότητες εφαρμογής του εν λόγω συστήματος στην πράξη. Χρήσιμο είναι εν προκειμένω να έχουμε κατά νουν τη γενικότερη δυσκολία εφαρμογής των νόμων στην ελληνική πραγματικότητα.

Β. Τα συστήματα διοίκησης των Πανεπιστημίων διεθνώς –στα οποία γίνεται εκτεταμένη αναφορά– δεν μπορεί να αναπληρώσουν το προαναφερθέν ερευνητικό έλλειμμα και να αποτελέσουν πρότυπα προς αντιγραφή για το δικό μας πανεπιστήμιο. Το καθένα από αυτά εκφράζει τις ιδιαίτερες παραδόσεις κάθε χώρας και τις επικρατούσες συνθήκες που δεν μπορούν να αντιγραφούν.

Γ. Οι ρόλοι Συμβουλίου – Συγκλήτου δεν είναι πάντοτε εύκολα διακριτοί στην πράξη. Για παράδειγμα η έγκριση μιας έρευνας που ακαδημαϊκά κρίνεται αναγκαία μπορεί με οικονομικούς όρους να μην κρίνεται σκόπιμη ή ανταποδοτική. Το σχετικό ζήτημα σε πεδία, όπως για παράδειγμα η φιλοσοφία ή η θεολογία, είναι γνωστό και η προνομιακή κατεύθυνση των χρηματοδοτικών πόρων σε έρευνες με χρηστικό προσανατολισμό έχει ήδη δημιουργήσει διεθνώς διλήμματα.

Δ. Με δεδομένες τις αρμοδιότητες του Συμβουλίου, οι περισσότερες των οποίων έχουν έναν πρωταρχικά «τεχνικό» / «διαχειριστικό» χαρακτήρα, γιατί πρέπει τα εξωτερικά μέλη του να «είναι προσωπικότητες που έχουν διακριθεί σε διάφορους τομείς της επιστήμης, των γραμμάτων, των τεχνών και της ευρύτερης κοινωνίας»; Μήπως με τον τρόπο αυτό αποφεύγεται ευσχήμως η «επικίνδυνη αναφορά» στους *managers* που πρωταγωνιστούν διεθνώς σε αυτό το επίπεδο στα Πανεπιστήμια;

Ε. Τέλος, το σύστημα διοίκησης δεν θα πρέπει να είναι μονολιθικό αλλά να διαθέτει ελαστικότητα ώστε να μπορεί να προσαρμόζεται στις ιδιαίτερες συνθήκες λειτουργίας των πανεπιστημίων μας, κυρίως εκείνων που αποτελούνται από διάσπαρτες Σχολές ή Τμήματα.

B. ΠΟΛΙΤΗΣ - ΣΤΕΡΓΙΟΥ:

Σχετικά με την επιλεγείσα διαδικασία θα ήθελα να παρατηρήσω ότι είναι ιδιαίτερα χρήσιμο, σε αυτή την πρώτη φάση σύγκλισης του οργάνου και προ της διαμόρφωσης από το Υπουργείο του Σχεδίου Νόμου, να αναπτυχθεί ένας ποιο ελεύθερος διάλογος που μπορεί να συμβάλλει στον εμπλουτισμό των επί μέρους απόψεων. Στην κατεύθυνση αυτή κινούνται και οι απόψεις του Προέδρου του ΕΣΥΠ.

Σχετικά με το μοντέλο διοίκησης η άποψή μου συγκλίνει με τη συμμετοχική εκδοχή των εναλλακτικών προτάσεων του Κου Λυκουργιώτη, δηλαδή την εκλογή των μονοπρόσωπων και συλλογικών οργάνων από την κοινότητα (μέλη ΔΕΠ, ΕΠ). Το Συμβούλιο, με τη συμμετοχή των εξωτερικών μελών στη σύνθεσή του, θα συμβάλλει στην κοινωνική λογοδοσία αλλά και στην αποδοχή-σύνδεση των Ιδρυμάτων με τον ευρύτερο κοινωνικό τους περίγυρο. Για το σκοπό αυτό οι αρμοδιότητές του θα πρέπει να αφορούν κατά κύριο λόγο στα σημεία α, β και γ της πρότασης του Κου Λυκουργιώτη, όπως και στη διατύπωση γνώμης για την ανάδειξη των υποψηφίων για τη θέση του Πρύτανη ή του Προέδρου. Η επιλογή του Πρύτανη ή του Προέδρου από το Συμβούλιο στην πρώτη αυτή μεταρρυθμιστική προσπάθεια χωρίς δοκιμασμένα εξωτερικά μέλη στο πλαίσιο του ελληνικού πελατειακού κοινωνικού και πολιτικού συστήματος μπορεί να οδηγήσει το όλο εγχείρημα σε αποτυχία. Η εμπλοκή επίσης του Συμβουλίου σε θέματα που αφορούν τη συστηματική διοικητική λειτουργία του Ιδρύματος μπορεί να περιορίσει την αξιοπιστία του και να δημιουργήσει συγχύσεις αρμοδιοτήτων.

Χ. ΝΑΣΤΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Η προτεινόμενη νέα δομή Διοίκησης πιστεύουμε ότι θα λειτουργήσει ως εφελτήριο για μια ανώτατη Εκπαίδευση η οποία με στόχο την παροχή πιστοποιημένης επιστημονικής γνώσης θα τροφοδοτήσει την ανάπτυξη-αγορά εργασίας της χώρας με επιστήμονες ικανούς να βγάλουν τη χώρα από την κρίση.

Λαμβάνοντας υπόψη την άρτια τεχνικά εισήγησή σας, καθώς και τις θέσεις των Εκπροσώπων των Πανεπιστημιακών και Τεχνολογικών Ιδρυμάτων επί του θέματος «Διοικητικό Μοντέλο για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση», καταθέτουμε τις θέσεις μας αναφορικά με το 2^ο θέμα της 7^{ης} Συνεδρίασης της Ολομέλειας του ΕΣΥΠ οι οποίες έχουν ως εξής:

Είναι γεγονός ότι **η κοινωνική λογοδοσία** θα έπρεπε να αποτελεί ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά των Ανωτάτων Ιδρυμάτων της χώρας. Αδιαμφισβήτητα, η βαθειά οικονομική κρίση και η κρίση αξιών που διέρχεται σήμερα η χώρα μας, την επιβάλλει.

Η κοινωνική λογοδοσία επιτυγχάνεται με την είσοδο εξωτερικών μελών στο «Συμβούλιο Διοίκησης». Είναι σαφές ότι, η μειοψηφία των εξωτερικών μελών επιβάλλεται, προκειμένου η Ακαδημαϊκή Κοινότητα να χαράξει την πολιτική του Ιδρύματος.

Επιπλέον, δεχόμενοι την κοινή παραδοχή ότι το δοκιμασμένο στη χώρα μας δυαρχικό σύστημα -Πρόεδρος και Δ/νων Σύμβουλος- ως διαφορετικά πρόσωπα στον ευρύτερο δημόσιο τομέα απέτυχε, θεωρούμε ότι ο Πρόεδρος του «Συμβουλίου» και ο Πρόεδρος της Συγκλήτου/ Συνέλευσης πρέπει να είναι το ίδιο πρόσωπο, δηλαδή ο Πρύτανης του Ιδρύματος, του οποίου τα υψηλά ακαδημαϊκά και κοινωνικά προσόντα έχετε ήδη περιγράψει στην Πρότασή σας.

Σε ότι αφορά, την εκλογή του Πρύτανη/Προέδρου ΤΕΙ και της Συγκλήτου να γίνεται με τη διαδικασία της ανοικτής πρόσκλησης ενδιαφέροντος, κρίνουμε ότι προοιωνίζει την έλευση φρεσκάδας και καινοτομίας στα Ανώτατα Ιδρύματα.

Επιπρόσθετα, για να αποτραπούν τα **φαινόμενα Συνδιαλλαγής**, που ήδη βαρύνουν τα Ιδρύματά μας και «που το μέρος τείνει να απορροφήσει το όλον», πρέπει όπως και εσείς προτείνετε, ο Εκπρόσωπος των φοιτητών και του Διοικητικού Προσωπικού να εκλέγονται αποκλειστικά από τα Όργανά τους, ο δε Πρύτανης/Πρόεδρος ΤΕΙ και τα μέλη της Συγκλήτου να εκλέγονται από τα μέλη ΔΕΠ.

Πιστεύουμε ότι, για να επιτευχθεί η στρατηγική ανάπτυξη του Ιδρύματος, η αξιοποίηση της περιουσίας του, η έγκριση συμφωνίας με την Πολιτεία και η έγκριση οικονομικού προγραμματισμού και απολογισμού, τα εξωτερικά μέλη του «Συμβουλίου» πρέπει να επιλέγονται όχι μόνο με βάση τα επιστημονικά κριτήρια και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά τους, αλλά και με την προηγούμενη επαγγελματική τους καταξίωση και εμπειρία στο χώρο της οικονομίας και της Νομικής. Με αυτό τον τρόπο ενισχύονται στο μέγιστο δυνατό βαθμό οι θέσεις και αποφάσεις του Πρύτανη στα προαναφερόμενα.

Τέλος, θεωρούμε ότι η αξιολόγηση των ιδρυμάτων της χώρας από διεθνούς φήμης αξιολογητές θα αποκαταστήσει το κύρος και τη θέση τους στη Διεθνή Ακαδημαϊκή Κοινότητα και μάλιστα πρέπει να τεθεί ως πρώτη προτεραιότητα, τόσο από τα Ιδρύματα όσο και από την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου.

Ε. ΤΣΙΑΡΠΙΣΝΟΥ:

Η ΓΓΝΓ συμμετέχει για πρώτη φορά στο ΕΣΥΠ και ευχαριστεί τον Πρόεδρο του, που την συμπεριέλαβε στην ολομέλεια.

Η πρόταση της αλλαγής οργάνωσης και λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος είναι, επαναλαμβάνοντας το ήδη προωθούμενο, αναγκαία όσο ποτέ.

Παρακολουθώντας την παρούσα κοινωνική και οικονομική εξέλιξη της χώρας μας, μάς βρίσκει σύμφωνους η αναδιάρθρωση του εκπαιδευτικού συστήματος και επί του προκειμένου των πανεπιστημίων, προσβλέποντας σ' ένα σύστημα:

- i. υψηλής ακαδημαϊκότητας με αναπτυγμένη τόσο την πανεπιστημιακή διδασκαλία, όσο και την έρευνα,
- ii. διεθνούς ανταγωνιστικότητας,
- iii. συνεργασίας με άλλους θεσμούς για την ανάπτυξη του τόπου καθώς και
- iv. προώθησης αρχών και αξιών όπως, της δικαιοσύνης, της ελευθερίας, της συμμετοχικότητας και της αλληλεγγύης.

Σημειώνουμε, ως απαραίτητη, τη συνέργια των πανεπιστημίων με χώρους εργασίας, όπως και την ανάπτυξη απαραίτητων θεσμών (πρακτική άσκηση-stage, επαγγελματικό προσανατολισμό κ.α) για την καλύτερη προσέγγιση των νέων επιστημόνων στην αγορά εργασίας και έρευνας.

Η αυτοτέλεια εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και το άνοιγμά τους στη συμμετοχή εξωπανεπιστημιακών, εγνωσμένου κύρους, δίνει την ώθηση στην πληρέστερη διοικητική οργάνωση και το άνοιγμα σε μια οπτική συνολικής κοινωνικής άποψης.

Κ. ΒΙΡΒΙΔΑΚΗΣ:

Επειδή λόγω των συνεδριάσεων της ΚΕΔΚΕ και της ΕΔΕΥΑ δεν μπόρεσα να παρακολουθήσω σημαντικό μέρος της συζήτησης θα περιοριστώ στα εξής:

- Συμφωνώ επί της αρχής με την άποψη να συνεκτιμηθούν οι καλές πρακτικές και η εμπειρία των Ευρωπαϊκών Χωρών.
- Κατά την γνώμη μου στα θέματα εκλογής σημαντικό ρόλο έχει και ο αριθμός των ατόμων που ψηφίζει καθένας π.χ. αν εκλέγονται τέσσερα (4) εξωτερικά μέλη άλλο αποτέλεσμα προκύπτει εάν τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας ψηφίζουν ο καθένας έως δυο (2) άτομα και άλλο αν ψηφίζουν έως τέσσερα (4) άτομα. Στην πρώτη περίπτωση η πιθανότητα έκφρασης των διαφόρων τάσεων είναι μεγαλύτερη.
- Σε ότι αφορά τον πρόεδρο του συμβουλίου, αναφέρω μια σκέψη χωρίς να σημαίνει ότι είναι και πρόταση. Ο πρόεδρος θα μπορούσε να προέρχεται εναλλάξ από την ακαδημαϊκή κοινότητα και τα εξωτερικά μέλη.

Β. ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ:

**ΓΙΑΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΟΙ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΑ Α.Ε.Ι.;**

Β.Ι. ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ
Καθηγητής Ε.Μ.Π., Ειδ. Γραμμ. Ανώτατης Εκπαίδευσης

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΓΑΚ, 26 Ιανουαρίου 2011

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΩΝ Α.Ε.Ι.

- Παραγωγή και μετάδοση γνώσης
- Συμβολή στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη του τόπου
- Προαγωγή των αξιών της δικαιοσύνης, της ελευθερίας, της δημοκρατίας και της αλληλεγγύης

**Η επίτευξη των παραπάνω στόχων απαιτεί
δεσμεύσεις εκ μέρους της πολιτείας**

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ Α.Ε.Ι. ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΑΥΤΩΝ (1);

- **Ναπολεόνιο μοντέλο**

τα ΑΕΙ αποτελούν υπηρεσία του κράτους, με αυστηρά ελεγχόμενους κεντρικούς κανόνες εκ μέρους της πολιτείας

- **Χουμπολτιανό μοντέλο**

οι εθνικές, περιφερειακές ή τοπικές διοικήσεις εγγυώνται την ανεξαρτησία της ανώτατης εκπαίδευσης και έρευνας, προαπαιτούμενα για υψηλή ποιότητα εκπαίδευσης

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ Α.Ε.Ι. ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΑΥΤΩΝ (2);

- **Βρετανικό μοντέλο**

Παρόμοιο με το Χουμπολτιανό, αλλά βασισμένο σε ακόμα μεγαλύτερο διαχωρισμό μεταξύ ΑΕΙ και πολιτείας, η οποία εμπιστεύεται στα ιδρύματα την πλήρη διαχείριση των δημόσιων κονδυλίων, με ταυτόχρονη λογοδοσία και αξιολόγηση

Ως αποτέλεσμα, οι επικεφαλής των ΑΕΙ έχουν τον διπλό ρόλο του εξέχοντος ακαδημαϊκού και του ατόμου με διοικητικές ικανότητες

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ Α.Ε.Ι. ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΑΥΤΩΝ (3);

- **Ευρωπαϊκή διάσταση**

Παρατηρείται τάση για σύγκλιση των μεθόδων διακυβέρνησης των Ευρωπαϊκών ΑΕΙ, προς μεγαλύτερη αυτοτέλεια, σύμφωνα με σειρά αποφάσεων:

- Magna Charta Universitatum (1988)
- European Union instruments (στρατηγική Λισαβόνας, κείμενα ΕΕ, κλπ)
- Council of Europe instruments
- Bologna process

ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ;

- Οργανωσιακή Αυτοτέλεια
- Οικονομική Αυτοτέλεια
- Αυτοτέλεια στον τρόπο επιλογής προσωπικού
- Αυτοτέλεια στην εκπαίδευση και την έρευνα
- Αυτοτέλεια στην επιλογή των υποψήφιων φοιτητών

**ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΘΑ
ΕΠΙΚΕΝΤΡΩΘΩ ΣΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΗ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ**

ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΗ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ (1)

- **Εσωτερική Ακαδημαϊκή Δομή**

στα 2/3 των ευρωπαϊκών χωρών τα ΑΕΙ είναι ελεύθερα να την προσδιορίσουν (Σχολές ή/και Τμήματα)

- **Δομή Διοίκησης**

σχεδόν παντού στην Ευρώπη η δομή της διοίκησης των ΑΕΙ περιγράφεται σε νόμο

- **Μοντέλα Διοίκησης**

- σε 23 ευρωπαϊκές χώρες δυαδικό μοντέλο (Συμβούλιο και Σύγκλητος), με διαφορετικές σε κάθε περίπτωση αρμοδιότητες, αν και στις περισσότερες περιπτώσεις το Συμβούλιο αποτελεί το σώμα που εκπονεί τη στρατηγική του ιδρύματος
- στις υπόλοιπες χώρες η διοίκηση από ένα σώμα

ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΗ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ (2)

- **Εξωτερικά Μέλη**

- σε 28 ευρωπαϊκές χώρες υπάρχουν εξωτερικά μέλη (στις 22 με δυαδικό και στις 6 με απλό μοντέλο)
- η επιλογή των εξωτερικών μελών είτε από το ΑΕΙ (Δανία, Φινλανδία, Γαλλία, Πορτογαλία) είτε από άλλη εξωτερική αρχή, συνήθως το Υπουργείο (Ολλανδία, Ισπανία, Ελβετία, Μάλτα)
- τα εξωτερικά μέλη αλλού πλειοψηφία (Αυστρία, Τσεχία, Ολλανδία) και αλλού μειοψηφία
- τα κριτήρια επιλογής των εξωτερικών μελών διαφέρουν από χώρα σε χώρα

ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΗ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ (3)

- **Επιλογή Πρύτανη**
 - εκλογή από συνήθως μεγάλο (Ελλάδα, Ιταλία) ή σχετικά μικρό εκλεκτορικό σώμα, όπως η Σύγκλητος (Τσεχία, Ουγγαρία, Σλοβακία)
 - επιλογή από το Συμβούλιο (Δανία, Ιρλανδία, Ολλανδία, Σουηδία, Λιθουανία)
 - επιλογή από Συμβούλιο και Σύγκλητο (Αυστρία, Βουλγαρία, Σερβία, Ελβετία)
- **Κριτήρια Επιλογής Πρύτανη**
 - σε 24 χώρες καθορίζονται από νόμο και σε 7 από εσωτερικό κανονισμό
 - Σε 15 χώρες πρέπει να είναι Καθηγητής του ιδίου ΑΕΙ και σε 12 μπορεί να είναι Καθηγητής και άλλου ΑΕΙ, ενώ σε 7 μπορεί να προέρχεται και εκτός ΑΕΙ (Αυστρία, Ολλανδία, ΜΒ, Σουηδία, κλπ)
 - Στις περισσότερες χώρες ο Πρύτανης μπορεί να αναγκαστεί σε παραίτηση από το σώμα που τον εξέλεξε

ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΗ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ (4)

- **Συμπεράσματα**
 - Η ύπαρξη εξωτερικών μελών στη Διοίκηση των ΑΕΙ σε όλη την Ευρώπη είναι μία γενική τάση
 - Τα εξωτερικά μέλη αποτελούν σημαντική παράμετρο στη διαδικασία της λογοδοσίας προς την κοινωνία εκείνων των ΑΕΙ που διαθέτουν μεγαλύτερη αυτοτέλεια
 - Η αποτελεσματική και ουσιαστική συμμετοχή των εξωτερικών μελών στη διοίκηση των ΑΕΙ αποτελεί σημαντικό ζητούμενο και έχει άμεση σχέση με τους στρατηγικούς προσανατολισμούς ενός εκάστου ιδρύματος

ΓΙΑΤΙ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΕΙ;

- Ανάγκη και στην Ελλάδα να διαμορφώσουμε το περιβάλλον εκείνο που θα επιτρέψει στα ΑΕΙ να βρουν την θέση τους στο νέο παγκόσμιο χάρτη της Εκπαίδευσης και να παράσχουν στη νεολαία μας σπουδές με αξία
- Ύπαρξη στα ελληνικά ΑΕΙ νέων δυνάμεων αριστείας που ασφυκτιούν στην κατάσταση όπως έχει παγιωθεί/διαμορφωθεί και που πρέπει να απελευθερωθούν.
- Άνοιγμα των ΑΕΙ στην κοινωνία και τον διεθνή χώρο.
- **ΑΛΛΑ, ΚΥΡΙΩΣ, ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΠΡΟΕΛΘΕΙ ΜΟΝΟ ΜΕΣΩ ΕΝΟΣ ΚΑΛΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΜΕΝΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ**

ΠΩΣ ΘΑ ΕΠΙΤΕΥΧΘΕΙ ΑΥΤΟ;

- Με μεγαλύτερη αυτοτέλεια των ΑΕΙ.
- Η πολιτεία θέτει τους γενικούς στόχους, αλλά τα ίδια τα ΑΕΙ αναλαμβάνουν την ευθύνη για όλα τα θέματα ακαδημαϊκής λειτουργίας.
- Ταυτόχρονα, τα ΑΕΙ αξιολογούνται και λογοδοτούν όσον αφορά σε θέματα που αφορούν στην επίτευξη των συμφωνημένων με την πολιτεία στόχων.
- **ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΔΥΑΔΙΚΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΑΕΙ (1)

- Ολιγοπρόσωπο όργανο, ανάλογα με το μέγεθος του ΑΕΙ.
- Εσωτερικά και εξωτερικά μέλη.
- Πλειοψηφία τα εσωτερικά μέλη που εκλέγονται απευθείας από τα αντίστοιχα εκλεκτορικά σώματα.
- Τα εσωτερικά μέλη επιλέγουν τα εξωτερικά.
- Υιοθέτηση συγκεκριμένων κριτηρίων για το προφίλ των μελών του Συμβουλίου.
- Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου εξωτερικό μέλος.

Ιστορική σημείωση: Οικονομικό Συμβούλιο με εξωτερικά μέλη υπήρχε και στον οργανισμό του ΕΚΠΑ (από το 1932 έως το 1982).

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΑΕΙ (2)

- **Σημαντικότερες αρμοδιότητες:**
 - Στρατηγικός προγραμματισμός ιδρύματος
 - Έγκριση συμφωνίας με πολιτεία
 - Έγκριση οικονομικού προγραμματισμού, απολογισμού
 - Αξιοποίηση περιουσίας ιδρύματος
 - Έγκριση οργανισμού και κανονισμού λειτουργίας ιδρύματος
 - Σχεδιασμός ασφάλειας ιδρύματος
 - Παρακολούθηση εφαρμογής εσωτερικών διαδικασιών
- Λήψη αποφάσεων μετά από εισήγηση Πρύτανη και Συγκλήτου.

ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΕΙ

- **Ολιγοπρόσωπη, με αντιπροσώπευση όλων των συνιστωσών της ακαδημαϊκής κοινότητας που επιλέγονται από τα μέλη τους**
- **Σημαντικότερες αρμοδιότητες:**
 - **Θέματα ακαδημαϊκού περιεχομένου που αφορούν στην εκπαιδευτική διαδικασία**
 - **Ερευνητικά θέματα**
 - **Διαμόρφωση εισηγήσεων προς το Συμβούλιο**

ΠΡΥΤΑΝΗΣ

- **Ο Ακαδημαϊκός ηγέτης του Ιδρύματος, με ισχυρές αρμοδιότητες**
- **Πρόσωπο τόσο με υψηλά ακαδημαϊκά προσόντα όσο και με διοικητικές ικανότητες**
- **Τρόπος επιλογής:**
 - **Διεθνής πρόσκληση**
 - **Επιτροπή διερεύνησης υποψηφιοτήτων**
 - **Δημόσια ακρόαση υποψηφίων**
 - **Επιλογή από Συμβούλιο ή/και Σύγκλητο σε κοινή συνεδρίαση**
- **Συνεχής αξιολόγηση και λογοδοσία στο Συμβούλιο.**

ΤΕΛΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ

- Η δημόσια ανώτατη εκπαίδευση καλείται να αναλάβει πρωταγωνιστικό ρόλο στην αναζήτηση διεξόδου από την κρίση.
- Το μοντέλο διοίκησης που προτείνεται δεν πρέπει να ιδωθεί χωριστά από όλες τις υπόλοιπες προτάσεις του κειμένου διαβούλευσης.
- Η προτεινόμενη νέα δομή της ανώτατης εκπαίδευσης πιστεύουμε ότι θα οδηγήσει σε δημόσια ιδρύματα που θα αποτελούν χώρους δημιουργίας και προώθησης νέων ιδεών και προβληματισμών, καθώς και εφαλτήριο για νέα ποιοτική απασχόληση και επιχειρηματικότητα, βασισμένη στη γνώση, την τεχνολογία και την καινοτομία.